

VLAAMS PARLEMENT

Zitting 2001-2002

4 juli 2002

HANDELINGEN

COMMISSIEVERGADERING

COMMISSIE VOOR WELZIJN, VOLKSGEZONDHEID EN GELIJKE KANSEN

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van het statuut voor de onthaalouders

Met redenen omklede moties

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het niet bereiken van personen die potentieel recht hebben op een gewaarborgd minimuminkomen

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de mogelijke toename van de ziekte van Lyme

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de hervorming van de prenatale raadpleging van Kind en Gezin

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking over het tekort aan pleeggezinnen

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de achterstallige dotaties van de Nationale Loterij

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van zwangere studentes in ons land

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over TBC-besmetting en -preventie in Vlaanderen

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van verlieslatende beschutte werkplaatsen

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking over de bedreigde SIF-projecten in Antwerpen

Vraag om uitleg van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, en tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de knelpunten vermeld in het recent gepubliceerde jaarrapport Kind en Gezin

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking over de schrijnende problematiek van geïnterneerden in de gevangenis

Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gelijke Kansen

Donderdag 4 juli 2002

WAARNEMEND VOORZITTER : Mevrouw Riet Van Cleuvenbergen

– *De interpellatie wordt gehouden om 9.40 uur.*

Interpellatie van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van het statuut voor de onthaalouders

De voorzitter : Aan de orde is de interpellatie van mevrouw Dillen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van het statuut voor de onthaalouders.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, het debat over het toekennen van een statuut aan de onthaalouders sleept reeds jaren aan. Tot vandaag werd geen oplossing ten gronde bereikt. De definitie van het statuut is een federale bevoegdheid, maar de keuze van het statuut is de facto afhankelijk van de evolutie van hun werkorganisatie onder de controle van de gemeenschappen.

De onthaalouders krijgen vandaag enkel een onkostenvergoeding per kind, waarbij ze echter niet kunnen genieten van de bescherming van de sociale zekerheid. Enkel eventueel via de echtgenoot kunnen ze genieten van afgeleide sociale rechten.

De onthaalouder bevindt zich dus in een precare situatie, niet alleen omwille van hun sterk schommelende financiële vergoeding, maar vooral omdat ze niet kunnen genieten van de bescherming van de bepalingen van het arbeidsrecht, evenmin als van het sociaal vangnet van de sociale zekerheid. Een verbetering van het statuut van de onthaalou-

der is dan ook dringend noodzakelijk. Het terechte pleidooi hiervoor sleept helaas al veel te lang aan.

Er bestaat momenteel wel een akkoord, of een ontwerp van akkoord – dit is niet meer heel duidelijk – tussen federaal minister Vandenbroucke en de gemeenschappen om het statuut te verbeteren zonder evenwel te werken aan een oplossing ten gronde. Dit akkoord wil de onthaalouders een sociaal vangnet geven, waarbij de onthaalouders tegen een door hen te betalen bijdrage, berekend op een fictief inkomen, een bijzonder beperkt aantal rechten krijgt.

Het is slechts een sui-generisstatuut met een bijzonder beperkte sociale bescherming. Een volledige sociaalrechtelijke bescherming zoals een werknemer heeft, zullen ze met dit akkoord nog altijd niet bereiken. Zo hebben ze bijvoorbeeld geen vakantiegeld, geen recht op werkloosheidvergoedingen, enzovoort.

De Vlaamse Gemeenschap zal de werkgeversbijdragen betalen. Dit was de eerste afspraak. Maar de onthaalouders, de Vlaamse Belangengroep voor Opvanggezinnen en de vakbonden waren terecht bijzonder ontgoocheld en hebben in april deze voorstellen afgewezen. Het beroep van onthaalouder is een verantwoordelijke job en we moeten er dan ook een volwaardige erkenning aan verlenen. Daarenboven voelen onthaalouders zich steeds meer gesterkt door de rechtspraak die hun redenering volgt. In de rechtspraak groeit de tendens om in de meeste situaties de onthaalouder te beschouwen als een werknemer.

Er kwam protest op het bereikte akkoord – of ontwerp van akkoord, dat zult u dadelijk wel toelichten. In zijn reactie op dit protest heeft federaal minister Vandenbroucke ermee gedreigd het voorstel waarover een akkoord bestaat met de gemeenschappen terug te trekken, maar in april 2002 zei

Dillen

hij nog te zullen wachten op het advies van de Nationale Arbeidsraad.

Mevrouw de minister, daarop hebt u gereageerd met het voorstel in 3 miljoen euro extra in uw begroting te voorzien, waardoor ook de bijdragen van 5,5 percent die de onthaalouders moeten betalen voor rekening van de Vlaamse Gemeenschap komt, bovenop het reeds voorziene budget voor de werkgeversbijdragen.

Inmiddels heeft een succesvolle betoging van de onthaalouders plaatsgehad in Brussel, waarbij duidelijk de eis voor een volwaardig statuut klonk. Toen werd ook duidelijk verwezen naar de rechtspraak, naar het arbeidsrecht en naar specialisten terzake.

Naar aanleiding van het verzoek van de Kamer van Volksvertegenwoordigers heeft de Nationale Arbeidsraad een tweetal weken geleden haar advies gegeven over de verschillende voorstellen inzake het sociaal statuut van de erkende en gesubsidieerde onthaalouder waarop onder meer het bereikte akkoord van oktober 2001 tussen de federale regering en de Vlaamse Gemeenschap is gebaseerd. Zo heeft de NAR in haar advies van 12 juni 2002 uitdrukkelijk gesteld: 'dat de onthaalouders zich in een precaire situatie bevinden en dat het door de federale regering voorgelegde voorstel met betrekking tot het sociaal statuut van de onthaalouder slechts een eerste sociaal vangnet kan bieden en alleen kan worden aanvaard onder de uitdrukkelijke voorwaarde dat het gaat om een overgangsmaatregel die getuigt van het feit dat de nood aan voldoende kinderopvang als een essentiële maatschappelijke dienstverlening ernstig wordt genomen, en op voorwaarde dat de kosten ervan volledig gedekt worden door een passend financieringssysteem. De motivatie dat het maximaal mag en kan gaan om een overgangsmaatregel ligt in het feit dat de huidige voorstellen nog steeds in gebreke blijven klaarheid te scheppen wat het arbeidsrechtelijk statuut betreft.'

Collega's, ook na het akkoord, dat al een zekere verbetering betekent van de situatie van de onthaalouders, wordt een hybride situatie gecreëerd waarbij de situatie van de onthaalouder noch beantwoordt aan een werknemers- noch aan een zelfstandigenstatuut, in tegenstelling tot wat de NAR vooropstelt. Het blijft een sui-generisstatuut waarbij de NAR uitdrukkelijk stelt dat dit enkel een overgangsmaatregel kan zijn.

Mevrouw de minister, het was een zeer uitvoerig advies en ik twijfel er niet aan dat u het volledig hebt gelezen. Er staat verschillende malen uitdrukkelijk in vermeld dat het statuut enkel en alleen kan worden aanvaard mits een voldoende dotatie vanwege de overheid waardoor alle uitgaven voor dit statuut gedekt worden door evenwaardige ontvangsten.

Wie het advies grondig heeft gelezen, heeft gezien dat er een verschil in benadering was in het standpunt van de werkgeversorganisaties en dat van de werknemersorganisaties. Dat is vrij logisch. Het valt op dat de werkgeversorganisaties uiteraard niet zo ver gaan als de werknemersorganisaties, maar toch duidelijk de wens hebben onderschreven dat er een passende juridische oplossing wordt voorgesteld.

Er is een belangrijke eindconclusie: vanaf 1 januari 2003 moeten degenen die zich kandidaat stellen om te werken als erkende en gesubsidieerde onthaalouder, aanspraak kunnen maken op een volwaardig statuut om hun beroepswerkzaamheden uit te oefenen. Vanaf 1 januari 2004 zullen alle personen die deze activiteit uitoefenen dit alleen nog kunnen onder één statuut, hetzij een werknemersstatuut, hetzij een statuut van zelfstandige. Dit advies gaat dus verder dan het akkoord dat was bereikt tussen u en federaal minister Vandenbroucke en beantwoordt duidelijk aan de groeiende tendens in de rechtspraak.

Ik keer even terug naar het begin. De onthaalouders waren niet tevreden met de resultaten en als reactie op het protest van de onthaalouders dreigde de federale minister ermee om het akkoord met de gemeenschappen terug te trekken. Het moet me daarbij van het hart dat ik zijn reactie wat overdreven vond. Deze situatie heeft geleid tot uw voorstel voor bijkomende financiering, wat eigenlijk – als ik het goed heb begrepen – volledig in de lijn ligt van wat in het advies van de NAR wordt vooropgesteld ten aanzien van de overgangssituatie. Federaal minister Vandenbroucke heeft naar aanleiding van de betoging en na zijn eerste reactie gezegd dat hij het bereikte akkoord met de gemeenschappen niet zal uitvoeren als het advies van de NAR niet positief is. We hebben nu een zeer duidelijk advies, en tenzij ik me vergis, hebben we geen enkele officiële reactie meer gekregen van federaal minister Vandenbroucke. Het is belangrijk dat er klaarheid komt in dit dossier.

Mevrouw de minister, wat is de stand van zaken in dit dossier? Het advies van de Nationale Arbeidsraad is duidelijk en sluit aan bij de groeiende ten-

Dillen

dens in de rechtspraak en rechtsleer waarin duidelijk wordt gesteld dat de onthaalouder juridisch beschouwd recht heeft op een volwaardig statuut. Heeft er overleg plaatsgehad met uw federale collega om in opvolging van het duidelijke advies van de Nationale Arbeidsraad een beter statuut uit te werken om te vermijden hiertoe achteraf gedwongen te worden door gerechtelijke uitspraken en mogelijk ook aansprakelijk te worden gesteld voor aanzienlijke schadevergoedingen ? Denk maar aan het voorbeeld van het arbeidshof te Gent met de onthaalouder van Bredene.

Naar aanleiding van het protest van de onthaalouders op het bereikte ontwerp van akkoord heeft uw federale collega voor Sociale Zaken ermee bedreigd dit akkoord terug te trekken. Wat is hier de stand van zaken ? Heeft hierover nog bijkomend overleg plaatsgehad met de gemeenschappen ? Wat is uw standpunt betreffende dit dreigement ? U hebt een positief antwoord gegeven ten aanzien van de onthaalouders, maar hebt u hiertegen formeel geprotesteerd ten overstaan van uw federale collega ?

In een poging tot een oplossing te komen, hebt u voorgesteld in bijkomende middelen te voorzien zodat ook de bijdragen die de onthaalouders moeten betalen, zullen worden vergoed via uw begroting. Hebt u hierover overleg gepleegd met uw Franstalige collega ? Is er terzake eensgezindheid en bestaat ook in de Franse Gemeenschap dezelfde bereidheid ? Zo neen, vreest u niet dat de kans groot is dat de Franstaligen zich tegen uw voorstel voor bijkomende middelen zullen verzetten ? Ik moet u het aantal dossiers niet noemen waar we al met iets gelijkaardigs zijn geconfronteerd, bijvoorbeeld het dossier van het tijdskrediet.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, ik wil me aansluiten bij deze interpellatie. We hebben ondertussen het advies van de NAR gezien waar als belangrijk gegeven instaat dat het statuut iets tijdelijk moet zijn. Dit werd van in den beginne duidelijk gesteld over alle groepen of meningen van onthaalouders heen.

De vakbonden en anderen die het werknemersstatuut verdedigen, hebben om duidelijkheid gevraagd. Ze willen weliswaar niet dat alles van in het begin wordt geregeld, maar wel dat er een evolutie is naar een werknemersstatuut. Daar moeten nu stappen in worden gezet en engagementen voor

worden genomen, zodat er een planning kan worden opgemaakt.

Hetzelfde is ook terug te vinden in het advies van de Nationale Arbeidsraad, die uitdrukkelijk stelt dat dit een tijdelijke regeling moet zijn. Het is noch een werknemersstatuut, noch een zelfstandigenstatuut, noch een vrijwilligersstatuut. Het is dus een statuut sui generis, wat tijdelijkheid inhoudt.

Er wordt in het advies ook allusie gemaakt op het feit dat het financieringssysteem ontoereikend zou kunnen zijn. Ook daar moet aan worden gedacht. Daarnaast wordt er aandacht gevraagd voor goede informatie, zodat er duidelijkheid is zowel voor de onthaalgezinnen als voor de diensten, die heel wat engagementen zullen moeten nemen voor de onthaalgezinnen waarvoor ze verantwoordelijk zijn.

Mevrouw de minister, welk perspectief biedt u ? Op korte termijn komt er een statuut sui generis, zoals de NAR zegt ? Welke engagementen neemt u samen met minister Vandenbroucke voor na die overgangsperiode ?

Een tweede vraag heeft betrekking op de ondersteuning van de diensten en de informatie en begeleiding van de onthaalgezinnen. Op welke manier zullen de diensten worden ondersteund in de nieuwe opdracht die ze krijgen door dat statuut sui generis ? Zal die steun financieel of logistiek zijn ? Ze zullen immers heel wat verplichtingen krijgen.

U hebt zich destijds sterk gemaakt dat u zou zoeken naar een oplossing voor onthaalouders die niet meteen in het systeem willen stappen. Alle nieuwe mensen zouden meteen in het systeem moeten stappen, maar wie al langer onthaalouder is, zou de vrije keuze krijgen. U zou die mogelijkheid onderzoeken. Hoever staat u daarmee ? Is er al een oplossing ?

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, ik sluit me aan bij het gegeven overzicht van de geschiedenis van het statuut van de onthaalouders en bij de vraag naar de stand van zaken. Mevrouw de minister, u hebt een overleg met de sector en een interministeriële conferentie aangekondigd. Wat is uw timing daarvoor, en hoe zal het verder verlopen ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, collega's, vorig jaar in oktober was er een interministeriële conferentie Gelijke Kansen waar een principieel akkoord is bereikt tussen de verschillende gemeenschappen en de federale regering over het concretiseren en uitwerken van een statuut sui generis voor de onthaalouders die werken voor een erkende en gesubsidieerde dienst voor opvanggezinnen. Het is de bedoeling de betrokkenen maximale rechten te geven.

Wat er ook in de pers is gezegd door collega's van andere gemeenschappen of door federale collega's over een mogelijke intrekking van dat akkoord, doet niets ter zake. Tot nader order blijft de beslissing van de interministeriële conferentie gelden, en is er zeker geen akkoord om wat nu voorligt, weer in te trekken.

In aansluiting met dit principieel akkoord hebben we een voorontwerp van wet gemaakt, waarin de verschillende aspecten van sociale bescherming technisch werden uitgewerkt. Dat heeft veel tijd gevraagd, omdat het een ingewikkelde operatie was. Vervolgens werd de Nationale Arbeidsraad om advies gevraagd, niet alleen over het voorstel van de regeringen, maar ook over een aantal voorstellen die in het federaal parlement waren ingediend.

Het advies van de Nationale Arbeidsraad is inderdaad duidelijk. Op een aantal punten was er unanimité. De NAR stelt het begrip sui generis gelijk met tijdelijkheid, wat niet evident is. Daarmee wordt duidelijk gemaakt dat er tussen het statuut van zelfstandige en dat van werknemer geen plaats is voor een statuut sui generis als nieuwe tak aan de boom van de sociale zekerheid.

Er is in het advies verdeeldheid tussen de werkgevers en de werknemers op het punt van de duur van de tijdelijkheid. Beiden staan ervoor open bij wijze van overgang toch te werken met een statuut sui generis, maar de timing die ze voor ogen hebben, verschilt. De werkgevers stellen voor het stelsel in werking te stellen, en het later, rekening houdend met alle aspecten zoals budget, juridische context, organisatorische consequenties, perspectief van het bestaande aanbod, enzovoort, te evalueren. Tegen medio 2004 kan dan een volwaardig werknemersstatuut worden uitgewerkt. De werknemers van hun kant vragen een kortere overgangperiode en vragen om al vanaf 1 januari 2003 voor wie dat wil, en vanaf 1 januari 2004 structureel het werknemersstatuut van toepassing te verklaren.

Zoals mevrouw Van Den Heuvel heeft gezegd, is er een interministeriële conferentie gepland om het advies van de NAR te evalueren. Ze heeft volgende week op 10 juli plaats. Ik zal daar pleiten voor een verdere uitwerking van het statuut sui generis. Tevens zal ik voorstellen snel het onderzoek aan te vatten naar de gevolgen ten gronde van de invoering van een volwaardig werknemersstatuut voor de onthaalgezinnen.

Die gevolgen zullen, zoals ik in het verleden al heb gezegd, op alle vlakken heel groot zijn, niet alleen budgettair, maar ook voor de werknemerssituatie van de onthaalouders. Ik heb me altijd afgevraagd of met een inpassing in het werknemersstatuut niet het systeem van onthaalgezinnen op zich zou worden opgeblazen. Een onderzoek zal dat moeten uitwijzen.

Ik ken op dit ogenblik niet het standpunt van onze collega's in de andere gemeenschappen, noch dat van de federale regering, al heeft minister Vandenbroucke in een reactie op het advies van de NAR al te kennen gegeven dat hij het voorontwerp van wet toch zal indienen in het parlement. Hij wil met andere woorden tenminste het parlementair debat daarover aanvatten.

We hebben inderdaad aan minister Vandenbroucke, die stelde dat hij zijn voorstel zou intrekken als er ongenoegen bleef bestaan op het terrein, geantwoord dat het ongenoegen voor ons begrijpelijk was. Een van de oorzaken van dat ongenoegen is ongetwijfeld te vinden in het feit dat onthaalouders nu ook werknemersbijdragen zouden moeten betalen en dat wij die bijdragen ten laste zouden nemen.

Dit is echter een autonome bevoegdheid van de gemeenschappen, zodat we het kunnen doen zonder dat er een akkoord over wordt gesloten in de interministeriële conferentie. Ik hoef niet te wachten op het akkoord van de Franse Gemeenschap, maar kan er gewoon zelf over beslissen. De federale overheid zal een wettelijk statuut creëren waardoor er een werkgevers- en een werknemersbijdrage komt. Als wij dat werknemersdeel ten laste nemen van de Vlaamse begroting, dan behoeft ik daarvoor geen akkoord van de andere partners in de interministeriële conferentie.

Mevrouw Becq, het lijkt me nogal voorbarig nu al te stellen dat de erkende diensten als gevolg hiervan meer kosten zullen hebben en meer werk zullen krijgen, zodat we moeten voorzien in meer werkmiddelen. Eerst moeten we zorgen voor een optimale uitwerking van het statuut voor de ont-

Vogels

haalouders, en voor middelen voor de werkgeversbijdragen. Daarna zullen we moeten evalueren, en ik wil dat doen op een zo transparant en eenvoudig mogelijke manier. Daarna zullen we moeten evalueren of een en ander extra lasten en kosten met zich meebrengt voor de diensten voor onthaalouders.

Het is tevens op dit moment ook nog niet mogelijk alternatieven uit te werken voor onthaalouders die niet voor het systeem kiezen. We zullen eerst moeten zien op welke manier in welke modaliteiten moet worden voorzien. Als er inderdaad vanaf 2003 of 2004 toch een volwaardig werknemersstatuut is, dan hebben we slechts een heel beperkte overgangperiode, waarna er alleen nog het volwaardig werknemersstatuut en het zelfstandigenstatuut zijn. Daarover moet eerst duidelijkheid zijn, voordat we kunnen zeggen wat er moet gebeuren met onthaalouders die niet in het statuut sui generis willen stappen.

We houden het evenwel in het oog. Ik kijk uit naar de interministeriële conferentie van 10 juli in de hoop dat er een akkoord wordt bereikt, en dat er duidelijkheid wordt gecreëerd, zodat we in het najaar ook duidelijke informatie kunnen geven aan de diensten en de onthaalmoeders.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Sta me toe nog enkele opmerkingen te formuleren. Juridisch gezien zal de reactie van minister Vandenbroucke inderdaad niet ter zake doen, en blijft het akkoord bestaan, maar we kunnen het er wel over eens zijn dat het een totaal verkeerd signaal was aan de onthaalouders.

Ik wens u veel succes met de interministeriële conferentie, en hoop in het belang van de onthaalouders dat er inderdaad duidelijkheid komt. De verschillende partijen hebben alvast hetzelfde standpunt over dit dossier. Ik hoop dan ook op een versnelde uitwerking van een volwaardig statuut. Ik wens er geen tijdstip op te plakken, maar het zou er toch op relatief korte tijd moeten komen.

Het is immers wat beschamend dat achteraf de situatie moet worden rechtgezet met vonnissen van rechtbanken en arbeidshoven. Er zijn nu enkele gevallen bekend, maar de mensen zullen meer en meer naar rechtbanken stappen als ze in het ongelijk worden gesteld. Dat zal ook steeds meer aanleiding geven tot de uitbetaling van aanzienlijke

vergoedingen. Ik hoop dan ook dat er spoedig een definitieve oplossing komt.

Mevrouw de minister, ook uw opmerking over de bijkomende financiële lasten voor de begroting als gevolg van de werkgevers- en werknemersbijdrage is strikt technisch gezien juist. Het is inderdaad een gemeenschapsbevoegdheid. U bent daar optimistisch over, maar we moeten ook lessen trekken uit het verleden. Als het gaat om bijkomende financiële vergoedingen aan werknemers, getuigt de houding van de Franstaligen jammer genoeg niet altijd van respect voor de beperkte autonomie van de andere gemeenschap. Te pas en te onpas roepen ze een belangenconflict of een bevoegdheidsconflict in, bijvoorbeeld over het tijds krediet, om een en ander te blokkeren. Ik hoop dat dat nu niet het geval zal zijn.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de minister, ik hoop dat er na de interministeriële conferentie inderdaad vooral duidelijkheid komt voor de onthaalgezinnen, zowel over wat er nu gaat gebeuren, als over wat er na die korte overgangperiode komt. Ik hoop ook dat die periode duidelijk wordt omschreven.

Na de informatieavonden van de vakbonden, waar het statuut sui generis duidelijk werd uitgelegd, hoorde ik reacties van diensten voor onthaalgezinnen die verrast waren omdat ze dachten dat ze veel formaliteiten zouden moeten vervullen die tot nu toe niet nodig waren, bijvoorbeeld voor vakantie-dagen en zo. Ik bedoelde met mijn vraag dat er daar voldoende aandacht voor moet zijn, want het betekent dat de diensten nieuwe opdrachten krijgen waarmee ze niet meteen overweg zullen kunnen.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Werd recent nog steekproefsgewijs onderzocht wie in het statuut zou stappen en welke effecten dit zou meebrengen ? Zo'n steekproef werd lang geleden al eens genomen, maar misschien is het aangewezen om het opnieuw te doen. Als na een overgangperiode iedereen in het statuut moet stappen, zou dit wel eens ongewenste effecten kunnen opleveren.

Minister Mieke Vogels : Eerst moet er duidelijkheid komen, pas dan kunnen mensen zeggen of ze er al dan niet wensen in te stappen. De enquête werd toen gehouden in het kader van het voorlopig akkoord van de interministeriële conferentie. Een aantal onduidelijkheden in het voorstel zijn voor

Vogels

veel mensen een rem. Men moet eerst duidelijk weten welke voordelen en engagementen er zijn, alvorens een nieuwe steekproef aangewezen is. Sinds wij voorstellen de werknemersbijdrage op ons te nemen, is ook geen steekproef meer gehouden.

Ik pleit ervoor om tijdens het zomerreces duidelijkheid te scheppen, zodat in september of oktober de sector over de stand van zaken geïnformeerd kan worden

Met redenen omklede moties

De voorzitter : Door mevrouw Dillen en door mevrouw Becq werd tot besluit van deze interpellatie een met redenen omklede motie aangekondigd. Ze moet zijn ingediend uiterlijk om 17 uur op de tweede werkdag volgend op de sluiting van de vergadering.

Het parlement zal zich daarover tijdens een volgende plenaire vergadering moeten uitspreken.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Ann De Martelaer tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over het niet bereiken van personen die potentieel recht hebben op een gewaarborgd minimuminkomen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw De Martelaer tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over het niet bereiken van personen die potentieel recht hebben op een gewaarborgd minimuminkomen

Mevrouw De Martelaer heeft het woord.

Mevrouw Ann De Martelaer : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, uit de recente studie 'Valkuilen en springplanken in het Belgisch stelsel van minimumbescherming' blijkt dat van januari 1993 tot december 1995 9,7 percent van de bevolking ooit voor een korte of langere tijd beneden de bestaansminimumgrens zat en geen beroep deed op een bijstandsuitkering. In die periode leefde

zelfs 5,2 percent langer dan 12 maanden onder deze grens.

Vergeleken met de bevolking die in deze periode wel de minimuminkomensbescherming genoot, betekent dit dat meer dan de helft van de potentiële gerechtigden niet wordt bereikt. De onderzoekers wijzen erop dat er geen reden voor kan worden ingeroepen. Het percentage zou sedert 1995 spectaculair zijn gedaald.

Dit probleem situeert zich vooral bij specifieke bevolkingsgroepen, zoals de jongeren zonder statuut, deeltijdse arbeiders, alleenstaande moeders met laag alimentatiegeld of mensen met een onregelmatige loopbaan. Een verkeerde perceptie van het recht op een bestaansminimum of leefloon is daarvan de oorzaak. Mensen verkeren in de foute veronderstelling dat, als men over een eigen woning beschikt, men geen recht heeft op een bestaansminimum. In de praktijk zijn er drempelverhogende elementen aan te tonen. Ik geef een aantal voorbeelden.

Studenten hebben vaak problemen bij hun aanvraag voor een bestaansminimum. Zij worden afgeschrikt door het invoeren van de onderhoudsplicht van de ouders. Dat is in veel gevallen terecht. Bij familiale problemen wordt het inzetten van een rechtsprocedure tegen de eigen ouders door potentieel gerechtigde studenten als onwenselijk beschouwd. Zij verkiezen daarom af te zien van hun recht.

Een tweede drempel is bijvoorbeeld de werkbeleidseis, die belangrijker wordt geacht dan het recht op een bestaansminimum. Sommige OCMW's hanteren lijsten met studierichtingen die als een voldoende bewijs voor latere werkbeleid worden aanzien. Zo wordt het recht op een minimuminkomen van een studiekeuze afhankelijk gemaakt. Het recht wordt soms geschorst als de student bist of trist. Er wordt soms vastgesteld dat wekelijks sollicitatiebewijzen worden gevraagd als voorwaarde voor het ontvangen van leefloon.

Een derde drempelverhogende praktijk is het domicilieprobleem van thuislozen en asielzoekers. Thuislozen kunnen in principe hun adres bij het OCMW nemen. Sommige OCMW's doen dit liever niet en raden aan om dit bij vrienden of kennissen te proberen. Dit verhoogt nodeloos de drempel voor mensen, die zo al problemen hebben om hun recht te doen gelden.

Er is een vierde reden waarom de drempel te hoog is voor gezinnen met een inkomen beneden het be-

De Martelaar

staansminimum. De sociale dienst kan namelijk een deel van het bedrag inhouden voor rechtstreekse afbetaling. In België kan dit in principe slechts mits akkoord van de cliënt. Die wordt echter vaak onder druk gezet om budgetbeheer te aanvaarden, zeker als het om terugbetaling van eerder gemaakte schulden gaat. Dit verlaagt het beschikbaar inkomen beneden de grens van de menselijke waardigheid.

Ten vijfde is er het probleem van plaatsing van kinderen. Soms kan het OCMW bij een hulpvraag van kansarmen overgaan tot plaatsing van de kinderen. Als de plaatsing alleen daarop is gebaseerd, ligt de oplossing in het tegemoetkomen van de noden, in plaats van het stigmatiseren van de ouders. Zo verliezen sommige kansarmen af te zien van hun recht.

Ten slotte worden vaak bijkomende voorwaarden opgelegd, naast de wettelijke toegangsvoorwaarden. Ik denk aan het opleggen van budgetbeheer of de activeringsvereiste. Sommige mensen huiveren voor budgetbegeleiding omdat het de privacy aantast.

Een actieve en gerichte informatiestrategie om trent sociale basisrechten, een meer cliëntvriendelijke sfeer in de OCMW's en een opsporingsbeleid voor alle betrokken administraties zijn maatregelen die worden voorgesteld om het probleem doortastend aan te pakken. Ik ken bepaalde onderzoeksprojecten en expertises die in Nederland worden uitgewerkt, waar men proactief de mensen wil opzoeken.

De uitkering van het leefloon is een federale materie, maar de dienstverlening door de OCMW's behoort tot de verantwoordelijkheid van de Vlaamse minister voor Welzijn. Ik had graag van de minister vernomen op welke manier zij denkt gevolg te geven aan de conclusies uit deze studie en welke initiatieven zij zal nemen.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, collega's, ik heb eveneens de schrijvende besluiten gelezen van deze Europese studie die werd geëindigd door het HIVA.

Wat de oorzaken betreft, ben ik vooral getroffen door wat in deze studie het 'niet-gebruik' genoemd wordt. Het gaat om mensen die recht hebben op een uitkering, maar die niet opnemen. Zoals u

weet, bestaat er voor het bestaansminimum een inkomenstoets. Deze toets is complex, zou mensen afschrikken en, zelfs anno 2002, stigmatiseren. Uit een Belgische studie, waarnaar de onderzoekers verwijzen, blijkt inderdaad dat mensen een hele tijd wachten alvorens een aanvraag in te dienen. Sommigen kenden het OCMW niet of vonden de aanvraagprocedure te complex; anderen waren beschaamd of vreesden terugvordering bij familieleden.

Noch de resultaten, noch de voorgestelde remedies zijn echter nieuw voor de Vlaamse regering. Het Algemeen Verslag over de Armoede uit 1994 stelt reeds dat vechten tegen armoede, vechten voor de mensenrechten is; dat armoede niet alleen een kwestie van inkomen is, maar dat het onvoldoende kunnen waarmaken van diverse rechten, zoals het recht op participatie of gezondheidszorg, minstens een even grote rol speelt. Bij de uitbouw van een Vlaams Armoedebelief werden 10 basisrechten als leidraad genomen. Het gaat om het recht op participatie, op maatschappelijke dienstverlening, op een gezin, op rechtsbedeling, op cultuur, op inkomen, op onderwijs, op werkgelegenheid, op huisvesting en op gezondheidszorg.

Dat Armoedebelief resulteerde in een Vlaams Actieplan Armoedebestrijding. Dat Actieplan krijgt jaarlijks opvolging en evaluatie tijdens een Vooruitgangscongres. In het Vlaams Actieplan Armoedebestrijding 2001 werd vastgesteld dat gebruikersgerichte hulp- en dienstverlening tevens impliceert dat de hulp en dienstverlening voor iedereen toegankelijk is en dat uitsluitingsmechanismen en drempels worden weggenomen.

Een van de recente thema's van het Vooruitgangscongres armoedebestrijding in Vlaanderen dat eind april in Brussel werd gehouden, was het recht op maatschappelijke dienstverlening. Een dossier hierover werd samengesteld door het HIVA; de benadering ervan gebeurde vanuit het toegankelijkheidsperspectief, waarbij gefocust werd op de kansarmen.

Ik werk aan een ontwerp van kaderdecreet Lokaal Sociaal Beleid, gekoppeld aan een Actieplan Sociaal Beleid. De algemene principes werden besproken op het tweede Vooruitgangscongres van april. Er zijn voorstellen geformuleerd, waar rekening mee zal worden gehouden. Het kaderdecreet Lokaal Sociaal Beleid, dat een beginpunt vormt, zal opgebouwd zijn rond twee concrete pijlers, namelijk coördinatie in functie van een coherent sociaal beleid en het Sociaal Huis in functie van maximale

Vogels

toegankelijkheid van de sociale dienst en hulpverlening ten aanzien van de burger.

Eén van de belangrijkste elementen van het Sociaal Huis is een geïntegreerde dienstverlening door het OCMW en de sociale dienst van de gemeente. Dit biedt voordelen. Ik wens de nadruk te leggen op de toegankelijkheid van deze dienstverlening en de drempelverlaging. Als het HIVA-onderzoek duidelijk wijst op het feit dat er nog altijd stigmatisering is en een gebrek aan informatie is over het gebruik van rechten door kansarmen, is het de opdracht van het Sociaal Huis om deze informatie duidelijker en toegankelijker te maken.

Door het OCMW om te vormen tot een Sociaal Huis, treedt er minder stigmatisering op. Het Sociaal Huis binnenstappen betekent immers niet noodzakelijk in de miserie zitten. Ook de cliënt-vriendelijkheid verhoogt. Mensen kunnen vaker rechtstreeks worden geholpen en het dossierbeheer kan efficiënter verlopen. Het rapport tracht met het nieuwe concept Sociaal Huis en het decreet Lokaal Sociaal Beleid rekening te houden met de analyses van dit rapport. Armoedebestrijding is een complex geheel en draait niet alleen rond inkomensbeleid, maar rond allerlei rechten. Het is een langetermijnbeleid, een structureel beleid waar we dag na dag aan moeten werken.

Een actieplan met betrekking tot het lokaal sociaal beleid loopt. De startdag in april was een eerste belangrijke stap. Een expertengroep is in juni van start gegaan met als opdracht de voorbereiding, opvolging en ondersteuning van de implementatie van het kaderdecreet. Parallel met deze expertengroep loopt het overleg met de koepels en de belangengroepen. In dit overleg worden dezelfde thema's en vragen behandeld, maar vanuit een andere invalshoek en met specifieke aandacht voor de armoedeproblematiek.

Het rapport van het HIVA is belangrijk omdat het andermaal duidelijk maakt dat er, ondanks grote inspanningen, nog ongelooflijk veel leemtes in het armoedebeleid zijn. Vlaanderen moet een consequent beleid voeren, met een decreet over het lokaal sociaal beleid en een vernieuwd concept over het sociaal huis. Zo kunnen we alvast aan enkele problemen in het HIVA-rapport tegemoetkomen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marleen Van den Eynde tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de mogelijke toename van de ziekte van Lyme

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Van den Eynde tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de mogelijke toename van de ziekte van Lyme.

Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, volgens het Tropisch Instituut voor Geneeskunde is er een ongekende toename van het aantal patiënten met de ziekte van Lyme. De ziekte van Lyme is nog vrij onbekend. Ze wordt veroorzaakt door een beet van een besmette teek. De ziekte veroorzaakt misselijkheid, vermoeidheid, spierpijn, hartritme stoornissen en trillende oogleden. In het ergste geval kan ze uitgroeien tot een chronische en ongeheeslijke ziekte, met verlamming van het gezicht en zware reuma tot gevolg. Het is een gevaarlijke ziekte.

Volgens het Tropisch Instituut is de toename te wijten aan het groeiend aantal kleine zoogdieren in de bossen. Ze zorgen ervoor dat de teken meer voedsel hebben en zich beter kunnen verspreiden. Ook de opwarming van het klimaat en de verhoging van de vochtigheidsgraad dragen ertoe bij dat deze diertjes hier goed gedijen. De diertjes zijn vooral op zoek naar bloed, en zoogdieren of mensen die zich in het bos begeven vallen al snel ten prooi aan die beestjes. Als men weet dat 5 tot 30 percent van alle teken drager is van de ziekte van Lyme, beseft men het belang om daaraan de nodige aandacht te schenken.

Is de minister bereid een preventiecampagne te organiseren om de bevolking duidelijk te informeren over het gevaar dat tekenbeten tot de besmetting met de ziekte van Lyme kunnen leiden ?

De voorzitter : Mevrouw Van Den Heuvel heeft het woord.

Mevrouw Ria Van Den Heuvel : Zonder daarmee te beweren dat minister Vogels met deze zaak niets heeft te maken, zou ik deze vraag ook aan de minister van Jeugd willen stellen. De jeugdkamporganisatoren worden met deze zaak voortdurend geconfronteerd. Mijn zonen zijn jeugdbewegingslei-

Van Den Heuvel

ders. Elke avond controleren ze de kinderen op tekenbeten en dergelijke. Als men een campagne opzet, moet men zeker de jeugdbewegingen erbij betrekken. Misschien gebeurt dat al ?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik merk dat de kinderen die van kampen terugkeren foldertjes meebrengen met de risico's van tekenbeten en dergelijke. In elk geval zijn de ouders zeer bezorgd als kinderen van het kamp terugkeren. Dikwijls zijn ze slechter geïnformeerd dan de jeugdleiders. Hoe zit het met de campagne, en met de betrokkenheid van de belangrijke doelgroep der jeugdbewegingen ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, het is prettig op deze vraag te antwoorden, want al een jaar geleden heb ik hierover een campagne gevoerd. De nieuwe aandacht voor dit probleem in de media en in de jeugdbewegingen is mee het gevolg van die campagne. In het kader van die campagne heeft de Gezondheidsinspectie van de Vlaamse Gemeenschap 100.000 folders verspreid onder jeugdverenigingen, wandelverenigingen, toeristische diensten, campings, de LOGO's en de scholen. Dit schooljaar nog is onder de scholen een folder verspreid met bijzondere aandacht voor de gevaren tijdens bosklassen. Er zijn ook affiches verspreid. In de campagne kwamen de gevaren van teken, de eikenprocessierupsen en de grote berenklaauw in beeld. Die rupsen kunnen zware irritaties veroorzaken, en de grote berenklaauw verspreidt bij goed weer melk die brandwonden in de tweede graad kan veroorzaken. Hierover zijn drie folders verspreid.

Tot mijn grote vreugde heb ik gemerkt dat de informatie uit die folders is overgenomen in tijdschriften van jeugdbewegingen. De affiches hangen in campings en scholen. Daarop staan de adressen van de Gezondheidsinspectie waarbij men terecht kan voor nog meer informatie. Het is belangrijk dat in de media de ziekte van Lyme aan bod komt. Die ziekte is niet erg als ze op tijd wordt ontdekt. Als men er echter niet op tijd bij is, kan dat zware gevolgen hebben.

De voorzitter : Mevrouw Van den Eynde heeft het woord.

Mevrouw Marleen Van den Eynde : Ik dank de minister voor haar antwoord. Ik heb de vraag ook ge-

steld aan de minister van Onderwijs. Voert u op dit moment een nieuwe campagne, of gaat het gewoon om de voortzetting van de vorige ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : In april 2001 zijn de folders verspreid. Ik heb niet de indruk dat het nodig is om die folders opnieuw te verspreiden. De risicogroepen zijn alert.

De voorzitter : Het zou goed zijn om ook de commissieleden op uw mailinglijst te plaatsen, zodat ook wij dat materiaal krijgen.

Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Brigitte Grouwels tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de hervorming van de prenatale raadpleging van Kind en Gezin

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Grouwels tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid en Gelijke Kansen, over de hervorming van de prenatale raadpleging van Kind en Gezin.

Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, naar verluidt zou er een hervorming van de prenatale raadpleging van Kind en Gezin op stapel staan. Die raadpleging zou voortaan enkel nog in ziekenhuizen mogen gebeuren. In Brussel is daarover grote bezorgdheid ontstaan. Ongetwijfeld leven een aantal van die bezorgdheden ook elders. Sommige aspecten hebben echter te maken met de specifieke Brusselse situatie.

In Brussel concurreren Kind en Gezin en de Franstalige ONE mekaar. De ONE beschikt over een ruim netwerk voor prenatale raadplegingen. Kind en Gezin heeft slechts een klein aanbod dat zich beperkt tot de twee wijkraadplegingen van de Foyer en Kinderzorg Dansaert. Als die wijkraadplegingen worden afgeschaft, blijft er van de prenatale raadplegingen van Kind en Gezin in Brussel niets meer over.

Grouwels

Gezien het Nederlandstalige ziekenhuisaanbod in Brussel zo goed als onbestaande is, zou men zo aangewezen worden op de bi-communautaire ziekenhuizen. Dat is niet evident. Die bi-communautaire ziekenhuizen staan niet echt open voor Vlaamse noden. Zelfs als men er voet aan de grond krijgt, zal het zeer talrijke anderstalige cliënteel naar het Franstalige aanbod worden gedraineerd.

Men moet rekening houden met de aard van het publiek dat gebruikmaakt van de prenatale raadplegingen van Kind en Gezin. In Brussel gaat het vaak om kansarmen die enkel via een laagdrempelig aanbod in de eigen buurt kunnen worden bereikt. Als het wijkaanbod van Kind en Gezin verdwijnt of wordt opgeslorpt door ziekenhuizen zal dat kansarm cliënteel de prenatale raadplegingen moeten ontberen of op het Franstalige wijkaanbod een beroep moeten doen. Mensen van Kind en Gezin zeggen me dat ze met die kansarmen een vertrouwensrelatie hebben opgebouwd, en dat de verdwijning van het aanbod van Kind en Gezin er wellicht toe zal leiden dat ze prenatale raadplegingen links laten liggen.

Een verhuis van de prenatale raadplegingen van Kind en Gezin naar de bi-communautaire ziekenhuizen zou in de praktijk dus neerkomen op de afbouw van die toch vrij belangrijke dienstverlening. In die context wil ik de minister enkele vragen voorleggen. Is het de bedoeling om de prenatale raadplegingen van Kind en Gezin alleen nog in ziekenhuizen te laten plaatsvinden ? Zo ja, hoe ver staat men daarmee ? Is de minister bereid om rekening te houden met de specifieke toestand in Brussel en het laagdrempelig aanbod via wijkraadplegingen in stand te houden ?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Het zou erg zijn als men de prenatale raadplegingen van Kind en Gezin alleen nog in ziekenhuizen zou te laten plaatsvinden. Historisch zijn deze raadplegingen de laatste instrumenten om mensen te bereiken die niet naar een gynaecoloog gaan. Uitgerekend kansarmen lopen meer risico's op zwangerschaps- en bevallingsproblemen. Dit zou dus erg zijn, voor Brussel én voor de rest van Vlaanderen.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, ik kan u geruststellen : zo'n beslissing is niet genomen. Kind en Gezin is zich bewust

van het belang van die prenatale raadplegingen. Men richt zich vooral op de kansarme regio's, waar vrouwen de huisarts en de gynaecoloog onvoldoende raadplegen, en onvoldoende worden begeleid tijdens hun zwangerschap. Wel is het zo dat de erkenning van de Vlaamse prenatale centra moest worden verlengd. Naar aanleiding daarvan heeft de raad van bestuur van Kind en Gezin op 26 juni gediscussieerd over de plaats van de prenatale raadplegingen en over de samenwerking met ziekenhuizen voor het maken van echografieën en dergelijke. Sommige Centra voor Prenatale Raadpleging vragen immers of ze zelf toestellen voor het maken van echografieën mogen aankopen. Daarover is gesproken, maar er is geenszins beslist om in de toekomst de prenatale raadplegingen in ziekenhuizen te laten gebeuren.

De raad van bestuur heeft een beslissing genomen waarbij rekening wordt gehouden met het algemene probleem van de prenatale raadplegingen en met de concrete toestand van de twaalf bestaande centra. Er zijn drie centra in Antwerpen, twee in Brussel, twee in Gent, en één in Mechelen, Diest, Ronse, Menen en Zele. De raad van bestuur is bekommerd over het voortbestaan van het laagdrempelig aanbod en deelt de bekommernissen van de vraagstellers. In die context heeft de raad van bestuur beslist de erkenning van de bestaande prenatale consultatiebureaus van Brussel, Antwerpen, Gent en Mechelen te verlengen van 1 juli 2002 tot 31 december 2003.

In deze periode verwacht de raad van bestuur van de administratie een nieuwe conceptnota waarin verschillende sporen worden uitgewerkt om te beantwoorden aan de nieuwe vragen die zich in de prenatale centra stellen. Dit betekent dat het uitsluitend samenwerken met ziekenhuizen door de raad als te eenzijdig wordt beoordeeld. Ook het samenwerken met huisartsen en wijkgezondheidscentra moet in de nieuwe conceptnota een plaats krijgen.

Wat het prenatale consultatiebureau te Zele betreft, is de erkenning verlengd van 1 juli 2002 tot 30 juni 2003. Ondertussen zal een pilootproject worden opgestart voor de medische en psychosociale begeleiding van kwetsbare zwangeren in die regio.

De raad heeft tot slot beslist de erkenning van prenatale consultatiebureaus te Diest, Menen en Ronse te verlengen tot 30 oktober 2002. Deze periode moet volstaan om een activiteit die al tanend was, af te bouwen. Het aantal gebruikers, ook van specifieke doelgroepen, is zo gering dat het aanbod voortzetten niet efficiënt meer is. Uiteraard wor-

Vogels

den met andere actoren in de bedoelde gemeenten afspraken gemaakt die garanderen dat de betrokken kansarmen verder kunnen worden bereikt.

De voorzitter : Mevrouw Grouwels heeft het woord.

Mevrouw Brigitte Grouwels : Ik voel me wat gerustgesteld door deze beslissing en vooral ook door het feit dat men erkent dat prenatale raadplegingen buiten het ziekenhuis echt nog heel nuttig kunnen zijn.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking over het tekort aan pleeggezinnen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking over het tekort aan pleeggezinnen.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, het aantal te plaatsen minderjarigen neemt elk jaar toe, maar dit is helaas niet zo voor het aantal beschikbare gezinnen.

De dienst voor pleegzorg 'Jeugdzorg in Gezin' heeft aan de alarmbel getrokken omdat deze dienst één op drie kinderen dient te weigeren bij gebrek aan pleegouders. Men stelt dat de laatste tien jaar het tekort in steeds stijgende lijn gaat. Vandaag zijn er slechts 270 pleeggezinnen voor 350 kinderen en elke dag komen er jongeren bij. De problemen schijnen in alle provincies min of meer dezelfde te zijn.

Deze situatie is ernstig, op de eerste plaats en in hoofdzaak ten aanzien van het belang van de kinderen. Nochtans bestaat er mogelijk een bereidheid bij talrijke gezinnen in Vlaanderen om hier een helpende hand uit te steken maar gebeurt dit vandaag niet omdat vele gezinnen eenvoudigweg

niet op de hoogte zijn van deze problematiek. Het is juist dat vandaag door talrijke omstandigheden vaak beide ouders uit werken gaan waardoor er veel minder tijd dan vroeger overblijft voor de eigen kinderen, laat staan voor pleegkinderen. We weten evenwel allemaal dat Vlamingen ook sociaalvoelend zijn en indien er meer duidelijkheid en bekendheid zou worden gegeven aan het systeem van pleeggezinnen, ben ik ervan overtuigd dat er mogelijk meer kandidaat-pleeggezinnen kunnen worden gevonden. Informatie is dan ook een dringende boodschap.

Als gezinnen het principe van pleegzorg al kennen, weten ze meestal niet hoe het werkt, welke voorwaarden er worden gesteld, welke procedures dienen te worden nageleefd en hebben ze schrik van een gebrek aan flexibiliteit en van de strenge voorwaarden, controles, de ingewikkelde papiermolen, enzovoort. Vandaar mijn vragen.

Hoe denkt u een antwoord te bieden voor deze problematiek op korte termijn ? Wat zijn de huidige voorwaarden ? Indien de procedure te zwaar zou zijn, bent u dan bereid de voorwaarden die gesteld worden aan pleeggezinnen aan te passen en/of te zorgen voor meer flexibiliteit ? Uit de signalen die we hebben gekregen van Kind in Gezin blijkt dat hieraan behoefte is.

Het tekort aan pleeggezinnen in Vlaanderen is mogelijk ook het gevolg van een gebrek aan bekendheid en informatie. Plant u informatiecampagnes om dit dossier onder de aandacht te brengen ? Zo ja, op welke wijze en wanneer ?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik heb ook de feiten en de berichtgeving gezien. Ik meen me te herinneren dat ook het aantal vragen voor pleeggezinnen stijgt, wat het probleem enigszins kan verscherpen. Een bijkomende vraag is of het statuut van pleeggezin een element is in de discussie. Heeft dit te maken met de moeilijkheden bij het vinden van pleeggezinnen ? Pleeggezinnen voelen zich soms wat in de kou gezet tegenover de biologische ouders. Gebeurt er iets omtrent de problematiek van kinderen en hun relatie met de biologische ouders ?

Ik lees toch wel regelmatig berichten in kranten, en ook in Kerk en Leven, over het zoeken van pleeggezinnen en met uitleg erover. Ik heb de indruk dat dit soort van publiciteit voldoende bestaat. Ook tijdens de week van de pleeggezinnen wordt telkens een oproep gedaan. Wellicht is dit niet voldoende.

Becq

Op welke manier kan men dit het best aanpakken ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, het probleem van de pleeggezinnen is me bekend en het heeft verschillende aspecten. Mevrouw Dillen heeft gewezen op het toenemend aantal plaatsingen van jongeren. Binnen de bijzondere jeugdzorg is de plaatsing in pleeggezinnen een openend-systeem, dit betekent dat het geen programmatie kent. De vraag is of men steeds voor de juiste oplossing kiest als men naar een plaatsing in een pleeggezin grijpt en of dat niet vaak gebeurt door een gebrek aan plaatsen elders.

Er is, ten tweede, de problematiek van de onduidelijkheid die heerst tussen de verschillende Vlaamse statuten van pleeggezinnen binnen het Vlaams Fonds, waar men bijvoorbeeld geen opvang in een internaat kan combineren met een pleeggezin. Er zijn ook vragen over het statuut van het pleeggezin binnen Kind en Gezin voor de opvang van jonge kinderen binnen de bijzondere jeugdzorg.

Er is bovendien het probleem van de verhouding tussen biologische ouder en pleegouder, welke problematiek zich op federaal vlak situeert. De diensten voor pleegouders binnen de bijzondere jeugdzorg vragen ook om gehoord te worden wanneer een jeugdrechter een beslissing moet nemen. Dit past allemaal in het proces van integrale jeugdhulpverlening. We zitten precies met die sectoren aan tafel omtrent een uniform aanbod in al die sectoren. In mei heb ik opdracht gegeven om een gemengde werkgroep te starten om een grondige doorlichting van de pleegzorg af te werken. Hierin zitten zowel vertegenwoordigers van de administratie als van de sector. Alle sectoren die actief zijn in de pleegzorg, zijn vertegenwoordigd, met name de Bijzonder Jeugdbijstand, het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Mensen met een Handicap en Kind en Gezin.

De door u gesignaleerde knelpunten zullen daar, naast een aantal andere, ongetwijfeld op tafel komen tijdens de werkzaamheden. Voorstellen en initiatieven tot verbetering en wegwerken van deze knelpunten en het harmoniseren van het statuut van de pleeggezinnen binnen al deze sectoren moet op korte termijn naar behoren worden afgewerkt. Op basis van de conclusies van de gemengde werkgroep omtrent de doorlichting van de pleegzorg zal ik binnen het kader van integrale jeugdzorgverle-

ning trachten om een uniform statuut uit te werken voor de positie van de pleegouder binnen de Vlaamse voorzieningen. Op dat moment is het interessant om campagnematig, met de medewerking van alle sectoren, een oproep te doen, eventueel in het kader van de week van de pleegzorg, voor een extra inspanning om nieuwe pleegouders te vinden.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Marijke Dillen tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de achterstallige dotaties van de Nationale Loterij

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Dillen tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking over de achterstallige dotaties van de Nationale Loterij.

Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : "Alweer een reden om Lotto te spelen". Met deze boodschap en daaronder een onleesbaar weg te krabben boodschap kregen we enige tijd geleden een alarmerend bericht van het Vlaams Welzijnsverbond. Bij het wegkrabben van de strook, konden we lezen : 'De welzijnssector heeft de toelagen van de Nationale Loterij hard nodig. Beloofde toelage is verschuldigde toelage.'

Wat is de problematiek ? Tengevolge van de Lambermontakkoorden wordt het budget van de winstverdeling van de Nationale Loterij overgeheveld naar de gemeenschappen, ook voor welzijn. Door deze overheveling zijn er problemen ontstaan in de uitbetaling van de toelagen. De voorzieningen in de welzijnssector stellen dat ze beschikken over onvoldoende werkingsmiddelen en dat enkel de uitzonderlijke opbrengsten ervoor zorgen dat de voorzieningen niet helemaal onder nul gaan.

Hierbij is echter een nieuw probleem ontstaan : de toelagen van de Nationale Loterij blijven uit en dit zorgt voor ademnood binnen heel wat instellingen uit de gehandicapten- en jeugdzorg. Thans bestaat de vrees voor de continuïteit van de betaling van deze middelen en dit op tweeërlei gebied.

Dillen

Vooreerst zijn de Vlaamse instellingen voor gehandicaptenzorg en bijzondere jeugdbijstand ongerust over de uitbetaling van de beloofde loterijmiddelen. Tot nu toe ging er een budget van ongeveer 355 miljoen frank of 8,8 miljoen euro naar de Vlaamse welzijnsvoorzieningen en 11 miljoen frank naar de bijzondere jeugdbijstand voor werking en investeringen. Door het feit dat deze middelen reeds vele jaren lang werden uitbetaald, is het logisch dat deze middelen structureel deel gingen uitmaken van de werkingsonkosten. Dit zou nu in het gedrang komen.

Het budget waarover de Nationale Loterij beschikt, is onvoldoende om de beloften gedaan in 1999, 2000 en 2001 te honoreren. Voor de jaren 1999 en 2001 werden slechts 50 percent van de beloofde investeringstoelagen uitbetaald en 20 percent van de beloofde werkingsmiddelen. De federale regering heeft de afgelopen jaren de tegoeden niet meer volledig uitbetaald. Dit leidt in de praktijk tot ernstige problemen. Zo heeft bijvoorbeeld de Lotto zijn beloften voor investeringstoelagen teruggeschroefd tot de helft, terwijl die investeringen er vaak al staan en moeten worden afbetaald. De instellingen hebben vaak leningen afgesloten en de financiers van deze leningen leggen geen begrip aan de dag voor de problematiek die door de Lotto is gecreëerd.

Sinds de Lambermontakkoorden is dit een Vlaamse bevoegdheid. De vrees leeft dat de Vlaamse overheid geen inspanningen meer zal doen om het achterstallige, toen nog federale geld te betalen.

Terecht stelt het Vlaams Welzijnsverbond dat beloofde toelagen ook verschuldigde toelagen zijn. Als er bepaalde engagementen zijn aangegaan in het verleden voor de jaren 1999, 2000 en 2001, dienen deze engagementen te worden nageleefd. Dit is een eenvoudig maar duidelijk rechtsprincipe. Ook achterstallige gelden dienen volledig te worden uitbetaald.

Daarnaast bestaat de vrees dat in de toekomst het loterijgeld dat vroeger voor de welzijnssector was bestemd, bij de totale middelen van de Vlaamse Gemeenschap zal worden gevoegd en zal worden verdeeld over andere sectoren. De Vlaamse regering wil voor 2002 de winstverdeling zoals gehanteerd door de Nationale Loterij overnemen. Momenteel is reeds meer dan de helft van 2002 voorbij en deze instellingen zouden nog steeds niets hebben vernomen of ontvangen.

De vraag rijst daarom of de Vlaamse regering haar belofte van continuïteit wil en zal waarmaken. Is het juist dat voor de jaren 1999, 2000 en 2001 slechts de helft van de beloofde investeringstoelagen werden uitbetaald en slechts 20 percent van de beloofde werkingsmiddelen? Wat is uw standpunt hierover? Welke waarborgen biedt de Vlaamse regering dat de achterstallige middelen over deze jaren die tot op heden nog niet zijn uitbetaald daadwerkelijk zullen worden uitbetaald? Dit moet natuurlijk niet met uw financiële middelen gebeuren, want dat was toen niet uw bevoegdheid. Zijn er waarborgen van de federale overheid dat die achterstallige middelen nog mogen worden verwacht?

Heeft er in dit dossier overleg plaatsgehad met de federale regering? Wat zijn de oorzaken dat in het verleden de lopende engagementen niet zijn nageleefd? Hebt u de zekerheid dat de federale regering de achterstallige middelen zal aanzuiveren en niet zal zeggen dat het niet meer haar bevoegdheid is?

Is de Vlaamse Regering bereid de middelen binnen de welzijnssector te blijven verdelen zoals in het verleden steeds het geval was en continuïteit na te streven?

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Ik sluit me aan bij deze vraag. Zowel u, mevrouw de voorzitster, als ikzelf hebben dit probleem al langer dan een jaar geleden diverse keren via schriftelijke vragen aan de orde gesteld. De overheveling van de middelen van de Nationale Loterij schept een probleem voor heel veel welzijnsinstellingen. Voor hen zijn deze van levensbelang om hun werking te kunnen voortzetten.

Mevrouw de minister, u hebt telkens opnieuw gezegd dat ze zich geen zorgen moeten maken en op beide oren kunnen slapen. In 2001 zouden ze de middelen krijgen. Voor 2002 hebt u dat engagement herhaald. U hebt dat herhaald bij de begroting, en nog eens bij de begrotingscontrole. Kunt u nu concreet aantonen dat u de engagementen die in het verleden bestonden, ook kunt waarmaken en dat u daadwerkelijk aan de verschillende voorzieningen de garantie kunt bieden dat ze werkelijk zullen kunnen rekenen op die middelen in 2002? Ze hadden het immers al moeilijk om een begroting op te stellen omdat ze niet goed wisten wat hun boven het hoofd hing. Binnenkort maken ze ook hun begroting voor 2003 op. Het is niet haalbaar te moeten werken met kaskredieten en ook

Becq

nog engagementen te moeten aangaan. Ze zitten in de rode cijfers en moeten daarop intresten betalen. Ze zitten dus met heel wat problemen om hun werking op een serieuze manier uit te bouwen. Kunnen ze rekenen op de middelen van 2002 ? Wat zijn de perspectieven voor 2003 ?

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mijnheer de minister, collega's, ik sluit me aan in naam van mevrouw De Schepper die niet aanwezig is. De vraag om uitleg van mevrouw De Schepper was bijna identiek aan die van mevrouw Dillen.

Aanvullend wil ik vragen of de problemen bij de uitbetaling van de toelagen van de Nationale Loterij zich alleen op het vlak van de welzijnsinstellingen situeren. De Nationale Loterij levert ook middelen voor de sportsector. Ik heb weet van een volleybalploeg van de eredivisie die geniet van subsidies om een aantal infrastructurele zaken te regelen.

Ik zal niet herhalen wat mevrouw Dillen al heeft gezegd. Er is nu een overdracht naar de gemeenschappen. Het gaat om een budget van 335 miljoen frank. Dat budget zou onvoldoende zijn om de gemaakte beloftes uit 1999, 2000 en 2001 waar te maken. Wat is er juist beloofd, en wat is er uitbetaald ?

Voor 2002 zou er geen probleem zijn, omdat er geen veranderingen zijn. Het gaat echter over de toekomst. Ook kan het een probleem zijn van berichtgeving aan de instellingen. Ze moeten rekening kunnen houden met de veranderingen in hun verdere werking en in hun budgettaire planning.

De vrees leeft dat het Lottogeld niet meer aan de welzijnssector zou toekomen, maar in de grote pot zou belanden om verdeeld te worden onder andere sectoren. Ik neem aan dat u erover zult waken dat dit niet zal gebeuren. Graag meer toelichting daarover.

De voorzitter : Mevrouw de minister, ik heb hierover in maart een schriftelijke vraag gesteld naar aanleiding van de beloftes die u bij de begrotingsbespreking hebt gedaan. U hebt daarop geantwoord, maar ik weet nog steeds niets meer.

We vragen van de welzijnssector dat ze werken met een management. We moeten dat voortdurend evalueren, en stellen daarbij vast dat mensen nog met

beloftes uit het verleden zitten. Wanneer de Nationale Loterij een subsidie beloofde, werden de middelen pas een of twee jaar later ter beschikking gesteld, vaak pas nadat het project al was uitgevoerd. Daardoor waren die beloftes bezwarend voor de begroting van de loterij van twee jaar later. Nemen we die beloftes uit het verleden automatisch ook over, of worden ze allemaal opnieuw bekeken ? Dat heeft te maken met die 20 percent uitbetalingen.

Een ander gegeven dat te maken heeft met management, is dat vaak andere subsidies gekoppeld zijn aan de loterijsubsidies. Bij bepaalde bedrijven die een fonds oprichten voor de welzijnssector, kan een dossier worden ingediend van zodra het project ook loterijsubsidies krijgt, omdat ze daardoor weten dat het dossier in orde is. Zo moet er geen dubbel werk worden verricht. Ook dat wordt nu onzeker.

U hebt in uw antwoord op mijn vraag van november vorig jaar gezegd dat u bij de praktische uitwerking van dit alles rekening zou houden met de resolutie van het Vlaams Parlement. Ik heb navraag gedaan bij de diensten van het Vlaams Parlement en bij de commissiesecretaris, maar ik heb die resolutie niet kunnen vinden. Er is alleen een resolutie van de Vlaamse Raad van 1995. U verwees echter naar een andere resolutie. Wat is uw uitgangspunt ?

Volgens mij zijn alleen de gemeenschapsbudgetten van de Nationale Loterij overgeheveld naar de gemeenschappen. De Nationale Loterij heeft nog eigen middelen over. Ook die moeten we bewaken. De loterij geeft immers steeds ook subsidies aan de gewesten. Bijvoorbeeld Payoke blijft rechtstreeks ontvangen van de loterij, en daar staat ook iets tegenover in het Brussels Gewest en in het Waals Gewest. De overdracht van die middelen was vooral bedoeld om in Vlaanderen een eenduidig beleid te krijgen, dat niet wordt doorkruist door andere middelen. Hoe zult u die lijn bewaken ?

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, collega's, er is sprake van drie verschillende periodes : de periode 1999-2001, het lopende jaar 2002, en de periode na 2002, dus na de overdracht.

Ik heb net als u vernomen dat de loterij niet in staat zou zijn de engagementen aangegaan tussen 1999 en 2001 volledig na te komen. We zijn daarvan echter niet officieel op de hoogte gebracht. Bovendien is in het Lambermontakkoord duidelijk afgesproken dat de afrekening tot en met 2001 een zaak is van de loterij zelf, dus van het federale ni-

Vogels

veau. Er kan geen sprake van zijn dat we ten laste van de Vlaamse begroting tekorten overnemen die voortvloeien uit engagementen van de loterij tussen 1999 en 2001.

Ook over 2002 is er nog geen echte duidelijkheid. Al sinds oktober 2001 dringen we bij het directiecomité van de Nationale Loterij aan op duidelijke informatie over de modaliteiten van de overdracht. We krijgen die slechts mondjesmaat binnen.

We hebben ook vernomen dat er een financieringstekort zou zijn, maar we zijn niet op de hoogte van de precieze oorzaken, noch van de juiste bedragen. We blijven er via het Lambermontoverleg bij de federale regering op aandringen dat de toegezegde bedragen aan 100 procent aan de voorzieningen zouden worden uitbetaald.

Voor het jaar 2002 zijn de praktische verdelingscriteria intussen opgenomen in een besluit dat eerstendaags aan de Vlaamse regering wordt voorgelegd, zodat de betalingen voor 2002 kunnen beginnen in de loop van het najaar. De engagementen voor 2002 zullen dus worden nagekomen. Voor de verdeling is 2002 gelijk aan 2001. Dat hebben we ook opgenomen in het addendum van het Lambermontakkoord. Dit is dus gewoon een overgangsjaar, met het oog op de continuïteit.

Er is inderdaad een resolutie van het Vlaams Parlement, waarvan de datum me nu ontsnapt, maar waarin staat dat de dubbele subsidie van de Nationale Loterij, die voortdurend de Vlaamse structurele subsidie doorkruist, moet stoppen. Dat kan alleen door de middelen van de loterij over te hevelen naar Vlaanderen, zodat we ze mee kunnen gebruiken in onze structurele middelen voor de subsidiëring van de welzijnssector.

Daarom hebben we voor 2003 gezegd dat we de middelen van de loterij willen opnemen in de gewone subsidiecriteria voor de welzijnsvoorzieningen. Onmiddellijk na het zomerreces zal ik hierover overleggen met de betrokken sectoren. Het wordt echter geen gemakkelijk debat. Het is een beetje zoals met de DAC-ers, die ongelijk verdeeld waren over de sector. Wie het dichtst bij de zon zat, kreeg de meeste DAC-ers. Als het structureel wordt ingezet in heel de sector, zijn er altijd een paar verliezers.

Met de loterij is het niet anders. De loterijsubsidies zijn projectsubsidies, die aan sommige voorzieningen wel en aan andere niet worden toegekend. Bij-

voorbeeld in de gehandicaptensector maken ze een heel belangrijk deel uit van de middelen. In de bijzondere jeugdzorg kunnen daarentegen veel minder instellingen rekenen op loterijsubsidies. Ik zal dus in overleg met de sector nagaan hoe we die loterijmiddelen, die bovendien elk jaar verschillend zijn – als er minder 'reden is om Lotto te spelen', dan zijn er minder opbrengsten – kunnen inbouwen in de gewone regelgeving.

Intussen is er binnen de Vlaamse regering een akkoord bereikt dat de verdeling van de middelen tussen Welzijn, Cultuur en Sport blijft zoals ze is overgeheveld uit de federale loterijpot. Als er dus nu 45 procent naar de welzijnssector gaat, dan zal dat ook in de toekomst zo blijven. De concrete uitwerking daarvan zal niet gemakkelijk zijn, maar we hebben het vaste voornemen er een oplossing voor te vinden. Voor 2002 komen de uitvoeringsbesluiten nog voor het zomerreces.

Mevrouw Van Cleuvenbergen, u hebt gelijk over het management, maar bij de Nationale Loterij kon dat ook niet. Het zijn altijd residuaire middelen geweest. Er moest een dossier worden ingediend, en verder kon er gehoopt worden op een subsidie. Pas vanaf 2003, wanneer die subsidies structureel zullen zijn ingebouwd, zal er in de voorzieningen een langetermijnplanning mogelijk zijn.

De voorzitter : Mevrouw Dillen heeft het woord.

Mevrouw Marijke Dillen : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw antwoord. Ik heb begrepen dat u bij de uitvoering van de Lambermontakkoorden het nodige zult doen om de federale regering te overtuigen ook de engagementen uit het verleden na te komen. Dat is belangrijk.

Mevrouw Van Cleuvenbergen heeft terecht verwezen naar de managementeisen die we aan de voorzieningen stellen. Er zijn inderdaad financiële engagementen aangegaan die absoluut niet werden gehonoreerd. Ik vrees dat als die gelden er niet komen, sommige van die voorzieningen ernstige financiële problemen zullen krijgen. Ik hoop dus dat u op korte termijn gunstige resultaten zult boeken, en dat de federale regering inderdaad de beloofde subsidies voor 100 procent zal uitbetalen.

Mevrouw de minister, voor dit jaar mogen al die voorzieningen dus rekenen op een voortzetting van de subsidies, en is er dus geen probleem. Voor de toekomst stelt u die continuïteit echter in vraag. U zegt dat u de middelen van de loterij afhankelijk zult maken van de gewone subsidiecriteria. Het zal inderdaad een moeilijk debat worden met al die

Dillen

voorzieningen. Vandaag hebben zij geen zekerheid over de toekomst. Mag ik u dan ook vragen bij het overleg met de voorzieningen over de criteria voor de verdeling van de middelen vanaf 2003, rekening te houden met gedane investeringen en engagementen uit het verleden, zodat die door de voorzieningen nog kunnen worden betaald? Zo niet, zullen er financiële problemen rijzen.

Dit mag evenwel ook geen signaal zijn om vlug nog wat investeringen te doen en op die manier middelen voor de toekomst af te dwingen. Die boodschap wil ik met mijn vraag zeker niet geven. Hoe dan ook hoop ik dat u wel rekening houdt met de engagementen uit het verleden, in het belang van de begroting van de voorzieningen die op langere termijn investeringen hebben gedaan.

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de minister, de verdeling ligt dus voor 2002 vast. Zullen er voldoende middelen zijn? Dit lijkt me een vreemde werkwijze. We moeten dat in de toekomst beter organiseren.

Minister Mieke Vogels : Dat is de bedoeling, maar die middelen zijn afhankelijk van de inzet in de Lotto. Enerzijds moeten de middelen structureel in de regelgeving worden ingebouwd, en anderzijds mag er niet projectmatig worden gewerkt. Dat is heel moeilijk, want elk jaar zullen we een ander bedrag krijgen.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van zwangere studentes in ons land

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van zwangere studentes in ons land.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, jaarlijks raken in de industrielanden zo'n 1.250.000 meisjes tussen 15 en 19 jaar zwanger. Een half miljoen daarvan onderbreekt de zwangerschap vroegtijdig, maar 750.000 meisjes kiezen ervoor hun kindje ter wereld te brengen. Dat heeft de VN-kinderrechtenorganisatie Unicef bekendgemaakt in een nieuw rapport. De organisatie baseert haar gegevens op een vergelijkende studie in 28 OESO-landen.

Tienerzwangerschappen vormen in Vlaanderen gelukkig geen onoverkomelijk probleem. In Groot-Brittannië zijn ze dat bijvoorbeeld wel. Daar zijn er op 1.000 meisjes jonger dan 20 jaar 32 zwanger geweest. In België worden jaarlijks 17 tienermeisjes op 1.000 zwanger. 9 op 1.000 wordt moeder. Bijna de helft kiest dus voor een abortus.

De voorbije decennia is het aantal tienermoeders gehalveerd. Toch stijgt het aantal zwangerschappen bij jonge meisjes de jongste jaren opnieuw. We zien doorheen de jaren een stijging van het aantal tienermeisjes jonger dan 20 dat zwanger wordt. Het aantal meisjes dat moeder wordt, blijft nochtans constant. Dat is blijkbaar toch een gevolg van de stijging van het aantal abortussen in de loop der jaren.

Ook in het gloednieuwe jaarverslag van Kind&Gezin dat we onlangs hebben ontvangen, wordt het probleem van de tienerzwangerschappen aangehaald. Ook dit verslag stelt vast dat er een stijging van het aantal abortussen.

Een zwangerschap vormt voor een studerend of schoolgaand meisje vaak een onoverkomelijk probleem, zowel voor haarzelf als voor haar ouders, en eigenlijk ook voor de scholen. Hoewel de situatie al is verbeterd ten opzichte van pakweg tien jaar geleden, zijn de reacties van sommige scholen heel bedroevend. In een aantal gevallen maakt de directie de leerling in kwestie heel snel duidelijk dat ze beter niet meer naar school komt. Zwangerschap zou choquerend zijn voor ouders of voor andere leerlingen.

De school kan iets doen op het vlak van preventie, maar ze moet ook de problematiek onder ogen durven zien, en er eventueel zelf oplossingen voor willen uitdokteren. Bijvoorbeeld door het uitwerken van aparte modaliteiten voor zwangere studentes, zou de school het de leerlingen een stuk gemakkelijker kunnen maken. Het aanbod van bepaalde voorbeelden voor zwangere studentes zou de keuze voor abortus misschien kunnen verminderen. Zo kunnen scholen voorzien in mogelijkheden.

Merckx-Van Goey

den waardoor de leerling kan voortstuderen én voor het kindje zorgen.

Steeds meer meisjes kiezen voor een abortus als ze zwanger raken, in de eerste plaats omdat het meer dan ooit een gemakkelijke oplossing is. Meisjes worden heel snel, vaak door de eigen huisarts of gewoon via het internet, ingelicht over de mogelijkheden.

De sociale problematiek die bij een tienerzwangerschap komt kijken, is de voorbije jaren erger geworden. Het belangrijkste probleem voor tienermoeders is het voltooien van hun studies. Vrouwen studeren gelukkig steeds vaker en langer. Dat betekent concreet dat ze op het moment van een zwangerschap vaak midden in hun studies zitten. In heel wat gevallen staan de moeders er ook alleen voor, of hebben ze een vriend die net als zij nog steeds studeert. Dat betekent dat ze ook niet over een eigen inkomen beschikken, en heel vaak zijn ze dus financieel niet in staat om voor hun kindje te zorgen.

De combinatie tussen baby en studie is voor de meeste meisjes dan ook niet haalbaar. Ze zien door hun zwangerschap hun toekomst zwaar gehypothekeerd. Zonder hulp van ouders, familie of gespecialiseerde instellingen is het voor hen niet mogelijk een diploma te halen. Die situatie leidt er meestal toe dat tienermoeders ofwel de zwangerschap afbreken, ofwel hun studies stopzetten en eender welk baantje aannemen. Er rest jonge moeders vaak geen andere keuze dan een slechtbetaalde job te kiezen. Ze beschikken immers niet over een diploma en hebben het geld toch nodig.

Als de moeder geen job vindt of niet in aanmerking komt voor werkloosheidsuitkeringen, kan ze in laatste instantie een beroep doen op het leefloon. De optie van alleenstaand moederschap is vaak geen haalbare kaart voor het meisje. De ervaring leert dat studerende meisjes die er toch voor kiezen zowel hun studies verder te zetten, als de baby te verzorgen, het vaak heel erg moeilijk krijgen.

Huisvesting is een tweede probleem. Tot voor de geboorte verblijven de meeste meisjes bij hun ouders of op kot. De jonge moeders beschikken doorgaans niet over de financiële mogelijkheden om een appartement of huis te betalen. Zij worden met een nieuw probleem geconfronteerd.

Preventie van tienerzwangerschappen is de boodschap. Uit een recente Test Gezondheid blijkt dat jonge meisjes nog steeds veel te weinig worden geïnformeerd over anticonceptie. Enige maanden geleden veroorzaakten enkele krantenartikels opschudding, toen bleek dat 1 op 3 meisjes geen anticonceptie gebruikt.

Het gaat om een kleine groep uit de samenleving, maar ik vestig er uw aandacht op omdat met beperkte middelen veel leed kan worden verholpen. De minister neemt initiatieven om de combinatie arbeid-gezin te vergemakkelijken, kan ze ook niets doen voor de combinatie student-gezin ? Het is niet omdat faciliteiten bestaan dat plots veel meer studenten voor een zwangerschap zullen kiezen. Vlaanderen hoeft geen nieuwe structuren op poten te zetten. Het Centrum voor Relatievorming en Zwangerschapsproblemen (CRZ) bijvoorbeeld zou al wonderen kunnen doen.

Welke omvang kent het verschijnsel in ons land ? Op welke wijze kunnen tienermoeders opgevangen worden ? Welke specifieke problemen zijn er ? Welke mogelijkheden bestaan er voor tienermoeders die nog studeren ?

In ons land werd nog maar weinig onderzoek naar tienerzwangerschappen verricht. Tot welke sociale klassen behoren tienermoeders ? Van welke etnische afkomst zijn zij ? De organisaties die de moeders opvangen hebben het immers moeilijk om een algemeen beleid of preventiecampagne uit te werken. Is de minister van plan hier iets aan te veranderen ? Ten slotte, welke mogelijkheden zijn er voor studerende meisjes die zwanger geraken ? Kunnen zij een beroep doen op financiële of logistieke steun ? Het is immers niet aangewezen deze meisjes te verwijzen naar tehuizen voor moeder en kind. Het gaat meestal om zelfstandig functionerende jongeren die het opvoeden van een kind moeten combineren met studeren. Naar welke instanties moeten ze worden doorverwezen ?

De heer Jan Roegiers : Mevrouw de voorzitter, ik sluit mij aan bij de vraag van mevrouw Merckx. 1 op 3 jongeren blijken onvoldoende kennis te hebben van voorbehoedmiddelen en veilig vrijen. Ik heb de minister enige maanden geleden een actuele vraag gesteld. Toen bleek uit een beperkte studie dat een niet onaanzienlijk deel meisjes dacht dat het voldoende was om na het vrijen een douche te nemen om niet zwanger te worden. Ze waren er eveneens van overtuigd dat de eerste maal vrijen met een jongen geen risico op zwangerschap met zich meebracht.

Roegiers

De minister antwoordde toen dat zij alle dagen zo'n studies onder de neus geduwd kreeg. Zij veegde het probleem wat van tafel, maar ik vrees dat er een probleem is. De jongeren zijn condoommoe en de blabla-boemboemcampagne is uitgewerkt. Ik pleit niet alleen voor een nieuwe campagne, maar voor een langetermijncampagne zodat jongeren zich bewust worden van de gevaren en de manieren waarop veilig kan worden gevrijd.

De voorzitter : De opvang van zwangere leerlingen uit het secundair onderwijs is erg verbeterd. Voortstuderen blijft wel een probleem. Ook de manier waarop ouders reageren blijft soms een probleem. Zij hebben ondersteuning nodig, want ze worden dikwijls pas geconfronteerd met het probleem op het moment van de bevalling. Ik pleit ervoor om ook ouders te informeren.

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : De toestanden die u schetst, zijn in het algemeen veel verbeterd. De tijd dat jongeren er met hun ouders niet over durfden te spreken, is gelukkig grotendeels voorbij. Ik heb cijfers uit het rapport van de VN-Kinderrechtenorganisatie. Het aantal zwangere tienermeisjes nam tussen 1995 en 1997 toe van 4.318 naar 5.038. Het gaat om meisjes die jonger zijn dan twintig. Het aantal gevallen van abortus neemt sneller toe dan het aantal geboorten. Dit heeft te maken met de gewijzigde wetgeving en met het feit dat er een betere registratie voorhanden is. Vroeger kende men dit cijfer niet.

Het aantal abortussen steeg van 1995 tot 1999 bij meisjes jonger dan twintig van 1.561 naar 2.022, het aantal geboorten van 2.757 naar 3.016. Als men de cijfers van naderbij bekijkt, merkt men een substantieel verschil tussen Vlaanderen en Wallonië. Wallonië kent een hoger aantal tienermoeders dan Vlaanderen. Bijvoorbeeld, in het jaar 1999 waren er in Vlaanderen 1.302 meisjes jonger dan twintig zwanger, in Wallonië waren er dat 1.714.

Als we deze cijfers zouden relateren aan het aantal inwoners, blijkt het verschil tussen Vlaanderen en Wallonië nog duidelijker. Per duizend inwoners liggen de cijfers aanzienlijk hoger in Wallonië dan in Vlaanderen. Bij de meisjes jonger dan twintig is de overgrote meerderheid tussen 18 en 20 jaar oud. In 1999 waren in Vlaanderen 1.302 meisjes jonger dan 20 zwanger, en slechts 146 jonger dan 18. Er is dus geen sprake van een groot probleem.

Uit onderzoek blijkt dat ongepland en ongewenst niet altijd hetzelfde is. Sommige zwangerschappen waren niet gepland, maar wel gewenst. Zo zou, bijvoorbeeld, bij allochtone meisjes en vrouwen zwangerschap op jonge leeftijd vaker voorkomen. De gemiddelde leeftijd van de moeder bij de geboorte van het eerste kind ligt bij hen lager dan bij Vlaamse moeders, namelijk gemiddeld 22 jaar bij vrouwen van Turkse origine tegenover een landelijk gemiddelde van 28 jaar.

Gelukkig zijn er geen speciale maatregelen nodig. Opvang binnen het ouderlijk gezin is een mogelijkheid voor deze meisjes. De huisgenoten nemen dan mee de opvoeding op zich. Daar is geen extra opvang nodig, wel moeten de bestaande organisaties openstaan voor de ondersteuning van de ouders die hun kleinkind mee opvoeden.

Samenwonen of huwen is eveneens een mogelijkheid. Beide partners moeten 16 jaar oud zijn, voor een huwelijk is dat 18 jaar. De jeugdrechtbank kan om gewichtige redenen toestemming geven om jonger te huwen.

Er is ook opvang buiten het ouderlijk gezin mogelijk. In de eerste plaats kunnen deze meisjes zich richten tot de eerstelijns hulp, zoals het OCMW, een centrum voor Algemeen Welzijnswerk of een centrum voor Leerlingenbegeleiding. Ook de begeleidingsdiensten of sociale voorzieningen verbonden aan hogescholen en universiteiten kunnen deze begeleidingsfunctie opnemen.

Specifieke hulpverlening wordt in Vlaanderen ook geboden door het Centrum voor Relatievorming en Zwangerschapsproblemen (CRZ) dat via de begeleiding van ongewenst zwangere meisjes en de werking van de luistertelefoon SIFRA tracht deze jongeren in het beslissingsproces te ondersteunen.

Binnen het algemeen welzijnswerk wordt de telefonische hulpverlening ondersteund met een half-tijdse medewerker per provincie. Het CRZ wordt daarenboven door de Vlaamse overheid ondersteund via het Verbond van Instellingen voor Welzijnswerk. Daarnaast kan het minderjarige meisje zich ook richten tot een Comité voor Bijzondere Jeugdbijstand. Er kan dan beslist worden om de minderjarige aanstaande moeder te begeleiden of op te vangen in een ambulante, semi-ambulante of residentiële voorziening.

Daarnaast zijn er ook de centra die zich richten op een langdurig verblijf, namelijk de Centra voor Integrale Gezinszorg. In deze voorzieningen kan de minderjarige aanstaande moeder terecht voor de

Vogels

overbrugging van de periode van zwangerschap, de bevalling en de eerste maanden na de bevalling.

Ik wil nog even ingaan op de opmerking van de heer Roegiers, die het tekort aan informatie bij jonge meisjes aanklaagt. Wij proberen structureel aan een oplossing te werken voor een beter onderbouwd voorlichtingsbeleid en het tijdig gebruiken van anticonceptiva. Op dit ogenblik werkt de Vlaamse Gemeenschap via een convenant samen met het CGSO-Trefpunt en de VZW Sensoa. Deze organisaties behandelen respectievelijk het thema seksuele gezondheid en het voorkomen van seksueel overdraagbare aandoeningen, en helpen het beleid gestalte te geven. Beide organisaties zouden in de toekomst nauwer en structureel met elkaar samenwerken. De bedoeling is om voor januari 2003 een akkoord te hebben over gezamenlijke werking rond seksuele gezondheid en het voorkomen van seksueel-overdraagbare aandoeningen. De organisaties zijn in Gent en Antwerpen gevestigd en zouden over deze thema's een programma aanbieden. Wij hebben recent met VZW Sensoa een nieuw convenant afgesloten die in de richting van deze nieuwe opdracht gaat.

Inhoudelijk bevat het convenant van VZW Sensoa vier resultaatgebieden. Ik haal er enige aan : het operationaliseren van een Vlaams concept omtrent seksuele gezondheid. Dit gebied beoogt een Vlaams concept omtrent seksuele gezondheid ingang te doen vinden bij het publiek, de intermediairen en de media. Sensibiliserende campagnes en acties zullen hier prioritair zijn.

Een andere resultaatverbintenis gaat over het ontwikkelen, het valideren en promoten van wetenschappelijk onderbouwde concepten, methodieken en werkinstrumenten met betrekking tot het bevorderen van de seksuele gezondheid en de ondersteuning van de implementatie ervan. Hieruit blijkt dat bij de oprichting van VZW Sensoa en in het convenant, dat voor vier jaar ondertekend is, in de richting van een bredere werking is geëvolueerd.

Tot slot wijs ik er op dat er een vademecum bestaat voor hulp bij ongewenste zwangerschap. Het is een losbladige uitgave van het Trefpunt Centrum voor Geboorteregeling en Seksuele Opvoeding en bevat een bundeling van alle juridische en sociale informatie die voor ongewenst zwangere meisjes van belang is. Dit vademecum geeft een opsomming van de maatregelen die binnen het Belgische socialezekerheidssysteem van kracht zijn, en van de hulpverlening die in Vlaanderen ter beschikking

staat. Dit document wordt op regelmatige basis bijgewerkt en is steeds ter beschikking.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik dank de minister voor haar antwoord. Er sprak aandacht uit voor preventie. Mijn vragen gingen vooral uit naar niet-noodzakelijk ongewenste zwangerschappen of naar gekozen zwangerschappen in plaats van abortus. Er zou geen nood zijn aan specifieke maatregelen. De nood is meestal van tijdelijke aard, maar doet zich wel op een cruciaal moment voor. Het is belangrijk voor het meisje om verder te kunnen studeren. Daar heb ik niets nieuws over gehoord. U verwijst naar de eerstelijnszorg. De inzet van de middelen is niet voldoende groot voor de betrokken zwangere studenten.

Minister Mieke Vogels : Waaraan denkt u dan concreet ? De sociale diensten van hogescholen zijn gespecialiseerd om eventueel te bemiddelen bij professoren en docenten. Dat gebeurt ook.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Als de studenten bij deze sociale diensten aankloppen, blijkt voor de jonge studente de keuze om voor het kind te zorgen en van een leefloon te leven te primeren. Er gaat weinig extra stimulans van de dienst uit om verder te studeren en dit ook mogelijk te maken. U verwijst naar het thuismilieu, en niet naar een beurs of een extra tegemoetkoming. Als zo'n jongere de rekening maakt, blijft ze thuis en zorgt ze voor het kindje. Ze laat het onderwijs links liggen en komt dan van de regen in de drop terecht. De meesten willen nochtans inspanningen leveren om hun diploma te behalen, maar dan moet men voor een goede examenspreiding zorgen. Men zou eens concreet moeten onderzoeken wat men voor die jongeren kan doen. Vandaag is het voor hen dikwijls onmogelijk om verder te studeren.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Dominiek Lootens-Stael tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over TBC-besmetting en -preventie in Vlaanderen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Lootens-Stael tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over TBC-besmetting en -preventie in Vlaanderen.

Voorzitter

De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, het Observatorium voor Gezondheid en Welzijn van Brussel-Hoofdstad heeft onder de auspiciën van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie een dossier uitgegeven over de TBC-besmettingen in het Brussels Gewest. Daarin wordt bevestigd dat het aantal tuberculosegevallen de jongste jaren weer aan het stijgen is.

Ook in het Vlaams Gewest zou er een stijging van het aantal TBC-besmettingen merkbaar zijn. Graag had ik geweten over hoeveel gevallen het concreet gaat, en hoe groot de stijging is tegenover de vorige jaren. Is het correct dat, zoals naar aanleiding van een concreet geval door de radio werd gemeld, de daling van het aantal TBC-gevallen bij Belgen ruimschoots wordt gecompenseerd door de stijging ervan bij vreemdelingen ? Beschikt de minister over cijfers ? De GGC-brochure noemt duidelijk volgende risicogroepen : illegalen, asielzoekers, gedetineerden en kansarmen. Worden zoals in Nederland asielzoekers die het grondgebied betreden twee jaar na het betreden van het grondgebied gescreend op TBC, gezien de lange incubatieperiode van de ziekte ?

Onder de subtitel 'Risicogroepen' lezen we in de brochure ook dat personeel dat in contact komt met risicogroepen zelf als risicogroep wordt beschouwd. Het gaat over sociaal werkers, politiemensen en cipers en dergelijke. Worden ook deze mensen op regelmatige basis gescreend ? In de brochure wordt ook deze aanbeveling gegeven : 'Optimalisatie van de tuberculoseopsporing bij risicogroepen – waaronder ook de contactpersonen van een besmettelijk tuberculosepatiënt – is slechts mogelijk door een nauwe samenwerking tussen curatieve, preventieve en institutionele instanties.'

Bij leerlingen van het derde middelbaar wordt in de Franstalige scholen een systematische TBC-opsporing verricht met een tuberculinetest. Vroeger gebeurde dat in de Nederlandstalige scholen ook, maar vandaag gebeurt dat daar alleen nog bij anderstalige nieuwkomers. Waarom gebeurt deze test niet systematisch bij alle leerlingen, zoals vroeger het geval was ? Overweegt men, gezien de stijging van het aantal gevallen, om dit in de nabije toekomst wel te doen ?

Ik wijs er trouwens op dat mevrouw Dillen hier meer dan twee jaar geleden reeds uitdrukkelijk

vroeg om een meer permanente en uitgebreide opsporing van de ziekte in te voeren. De minister vond het toen niet nodig daarop in te gaan. Ze verwees daarvoor naar een kosten-batenanalyse waaruit zou blijken dat het kleine aantal ontdekte gevallen niet opweegt tegen de hoge kostprijs. Misschien is de toestand intussen voldoende gewijzigd.

Minister Vogels heeft toen ook gezegd dat ze zou onderzoeken of het nuttig is om TBC-besmetting bij risicojongeren zoals asielzoekers in de scholen op te sporen. De minister zei dat daarover met het federale niveau werd onderhandeld. Wat is daar het resultaat van ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, in het Vlaams Gewest evolueert het aantal gevallen van tuberculose als volgt : in 1997 554 gevallen, in 1998 544, in 1999 544, in 2000 568 en in 2001 609. We stellen dus een lichte stijging van het aantal gevallen van TBC in het Vlaams Gewest vast. Hierbij kan inderdaad een lichte daling vastgesteld worden van het aantal gevallen van TBC bij Belgen en een stijging van het aantal gevallen van TBC bij niet-Belgen.

De screening van asielzoekers gebeurt door de Vereniging voor Respiratoire Gezondheidszorg en Tuberculosebestrijding (VRGT) in samenspraak met het ministerie van Sociale Zaken en Maatschappelijke Integratie. De screening is een onderdeel van de federaal georganiseerde opvang van asielzoekers. Er is zelfs een akkoord over wie wat betaalt. Bij aankomst in Vlaanderen gebeurt een centrale screening van asielzoekers en een follow-up na 1 jaar en na 2 jaar verblijf in Vlaanderen.

De VRGT staat in voor de systematische screening van bepaalde risicogroepen. In het convenant van de Vlaamse Gemeenschap met de VRGT, worden volgende risicogroepen opgesomd : gedetineerden, intraveneuze druggebruikers, asielzoekers en daklozen.

De systematische screening van maatschappelijk werkers, politiemensen en cipers in het kader van hun beroepsuitoefening behoort tot het domein van de bedrijfsgezondheidszorg. De arbeidsgeneesheer maakt een inschatting van het risico dat een personeelslid loopt, en bepaalt of er een regelmatige screening op TBC moet gebeuren. Als er een TBC-besmetting in een gevangenis wordt ontdekt, kan in het kader van bron- en contactopsporing een systematisch onderzoek gebeuren van een aantal personen in de omgeving.

Vogels

De systematische screening van de schoolgaande jeugd met een tuberculinetest wordt niet meer toegepast. Uit de cijfers blijkt niet dat er een groeiend probleem is bij de schoolgaande jeugd, integendeel. De gezondheidsinspectie verwijst naar een document van de VRGT : 'Naar een rationalisatie van de tuberculoseopsporing in het medisch schooltoezicht' van 1998 van dokter Uydebrouck. De tekst is goedgekeurd door de verschillende universitaire centra van België. Daarin wordt uiteengezet waarom het niet langer zinvol is om alle scholieren systematisch te screenen. Voorlopig overweegt men dan ook niet om dit in de toekomst wel te doen. Dit kan uiteraard veranderen op basis van internationale en wetenschappelijke richtlijnen, en op basis van de evolutie van de registratiegegevens die nauwkeurig door de Vlaamse Gezondheidsinspectie worden bijgehouden. In elk geval noopt de lichte stijging bij risicogroepen niet tot grootschalige maatregelen zoals een algemeen gezondheidsonderzoek.

De voorzitter : De heer Lootens-Stael heeft het woord.

De heer Dominiek Lootens-Stael : Ik dank de minister voor haar vrij volledig antwoord. Ik wil best geloven dat uit onderzoek blijkt dat tuberculinetests niet echt nodig zijn, maar ik stel me wel de vraag waarom de Franse Gemeenschap dat wel blijft doen. Zijn daar bijzondere redenen voor ? Verder wil ik weten wat er gebeurt met de andersstalige nieuwkomers in het onderwijs. Afgaande op wat in de brochure staat, neem ik aan dat ze aan de tuberculinetest worden onderworpen ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Ja, want dat is een onderdeel van het programma voor asielzoekers en nieuwkomers. Daarbij zijn de asielcentra en de CLB's betrokken, en de VRGT coördineert dat. Ik denk dat dit goed verloopt.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van verlieslatende beschutte werkplaatsen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, over de problematiek van verlieslatende beschutte werkplaatsen.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik was gealarmeerd door een krantenbericht over het jaarverslag van de beschutte werkplaatsen. Daarin wordt het probleem van de verlieslatende beschutte werkplaatsen aangesneden. Naar aanleiding van de afschaffing van de onderhoudssubsidie heb ik tijdens de bespreking van de begroting voor 2001 u daarover al een reeks vragen gesteld. Die beslissing had immers gevolgen voor een aantal beschutte werkplaatsen die het financieel moeilijk hebben. Zo kregen ze het nog moeilijker. Dat leidde er onder meer toe dat in mijn streek een aantal mensen niet langer voor een job bij een beschutte werkplaats terechtkonden.

Het probleem van de beschutte werkplaatsen is hier al geregeld aan de orde gesteld. In welk concept passen ze : een sociaal model of een model dat drijft op winst ? Vroeger is gezegd dat het belangrijk is dat beschutte werkplaatsen een rendement nastreven en er proberen voor te zorgen dat ze financieel leefbaar zijn. Volgens de cijfers zouden 28 van de 68 beschutte werkplaatsen verlieslatend zijn. Dat is veel. In 2001 ging het nog om 10 beschutte werkplaatsen, zodat we van een serieuze stijging mogen spreken. Dat zou te maken hebben met de afschaffing van de onderhoudssubsidie en de niet-stijging van de omkaderingssubsidie.

De invoering van het minimumuurloon heeft tot veel beroering geleid, want men vreesde dat dit de financiële toestand van de beschutte werkplaatsen uitermate negatief zou beïnvloeden zonder dat dit veel voordelen voor de individuele werknemer zou opleveren. In elk geval krijgen de beschutte werkplaatsen het moeilijk. Ze vervullen nochtans een belangrijke functie voor de tewerkstelling van personen met een handicap. We stellen vast dat er een

Becq

hiërarchie is tussen beschutte werkplaatsen, sociale werkplaatsen en arbeidszorgplaatsen. Er zou in die zin misschien een stroomlijning moeten komen.

Naar aanleiding van de overheveling van de beschutte werkplaatsen van het bevoegdheidsdomein Welzijn naar Economie hebben we gevraagd of men de doelgroep garanties kon bieden om met dezelfde middelen als voorheen te kunnen werken.

Klopt het dat 28 van de 68 beschutte werkplaatsen verlieslatend zijn ? Wat zijn de gevolgen voor de tewerkstelling van personen met een handicap ? Wat zult u ondernemen om die trend tegen te gaan ? Of bent u van oordeel dat men maar moet laten gedijen ? Welke afspraken zijn er gemaakt met het departement van Economie en Werkgelegenheid over de steun voor de beschutte werkplaatsen ? Welke garanties zijn er dat de tewerkstellingsmogelijkheden in de sector van de sociale economie behouden blijven ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, de inspectie heeft vorige week van het Vlaams Fonds de laatste cijfers over de beschutte werkplaatsen ontvangen. Een gedetailleerde analyse van deze cijfers zal nodig zijn om definitieve conclusies te trekken. Een voorlopig, ruw nazicht van de resultaten leert ons dat 22 beschutte werkplaatsen 'een algemeen verlies' en 25 beschutte werkplaatsen 'een bedrijfseconomisch verlies' laten optekenen. In 2000 ging het respectievelijk om 8 en 15 beschutte werkplaatsen. Er is dus sprake van een toename van het aantal beschutte werkplaatsen met negatieve resultaten.

De economische terugval vertaalt zich in een lichte achteruitgang van het aantal werknemers. Bij de meeste beschutte werkplaatsen die in 2000 nog positieve resultaten konden voorleggen, gaat het wellicht niet om een structureel probleem. Het Vlaams Fonds zal een grondige analyse opstellen. Pas dan zullen we weten wat de precieze oorzaken zijn.

Wat de tewerkstelling in het algemeen en van personen met een handicap in het bijzonder betreft, geven de beschutte werkplaatsen in de statistische tabellen bij hun eindejaarsrekeningen volgende cijfers op. Ze verwijzen naar de toestand op 31 december 2001. De economische terugval vertaalt zich blijkbaar in een lichte achteruitgang van het aantal werknemers met een handicap, namelijk 75 personen minder. In de subsidies van het Vlaams

Fonds die worden uitgedrukt in uren en vertaald naar voltijdse equivalenten, is voor personen met een handicap een lichte stijging te noteren, namelijk plus twee eenheden. Anderzijds heeft men 105 valide personen méér in dienst dan het jaar voordien. De globale tewerkstelling in de sector is met 30 eenheden toegenomen.

Met deze gegevens mag worden aangenomen dat een grote uitstoot is uitgebleven, en dat globaal genomen de tewerkstelling in de sector op peil is gebleven.

De quasi volledige loonsubsidie voor de zwakste personen met een handicap, zoals vastgelegd in de reglementering van het Vlaams Fonds, continueren, is de beste garantie op behoud van de tewerkstelling van de meest zwakke werknemers.

Daarnaast was een volledige monitoring van de bedrijfseconomische positie door de inspectie van het Vlaams Fonds de basis van een goed inzicht in de bedrijfsprocessen van deze sector die het globaal en bedrijfsresultaat beïnvloeden. Zo kan bijvoorbeeld zichtbaar worden hoe zware investeringen zowel een positief als een negatief resultaat kunnen genereren. Deze detailanalyse en monitoring zal worden voortgezet, ook voor het jaar 2001.

Alle structureel verlieslatende beschutte werkplaatsen die door de raad van bestuur van het Vlaams Fonds als verlieslatend worden aangeduid, moeten zich verplicht onderwerpen aan een professionele managementsondersteuning. Deze ondersteuning is gratis en wordt uitgevoerd door de VZW Vlamab die hiertoe door het Vlaams Fonds wordt gesubsidieerd. Het staat de betrokken werkplaatsen evenwel vrij om, op eigen kosten, een beroep te doen op een andere professionele managementondersteuningsorganisatie. Ook deze inspanning zal worden aangehouden voor het jaar 2001 en de volgende jaren.

U vraagt hoe een en ander kan worden gegarandeerd in het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid dat definieert dat vanaf 2004 de gehele tewerkstellingssector van het Vlaams Fonds zal overgaan naar het beleidsdomein Tewerkstelling, Toerisme en Economie. Ik verwijs hiervoor naar mijn antwoord op de bespreking van de resolutie vorige week, waar we uitgebreid op zijn ingegaan. Als voornaamste element herhaal ik nog eens dat na de definitieve vaststelling van de beleidsdomeinen – die nog voor het reces zal gebeuren door de Vlaamse regering -, in het najaar de veranderingsmanagers die per beleidsdomein zullen worden aangeduid, de opdracht krijgen om de concrete

Vogels

overheveling te plannen en op te starten. De betrokkenen op het terrein zullen nauw worden betrokken bij de afspraken met betrekking tot de overheveling.

De voorzitter : Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Wat betreft het eerste deel van mijn vraag, is het enigszins een verrassende vaststelling – maar misschien heb ik het niet goed begrepen – dat er 105 meer valide personen zijn tewerkgesteld in de beschutte werkplaatsen. Hier leid ik uit af dat de zwakste werknemers uitgegroeid zijn en dat men sterkere werknemers heeft binnengehaald. Is dat een juiste conclusie ? Kunt u dit verduidelijken ?

De structureel verlieslatende beschutte werkplaatsen krijgen een professionele managementondersteuning. Daar was ook al in voorzien in 2001. Helpt dat, of zijn dezelfde beschutte werkplaatsen verlieslatend in 2000 en in 2001 ? Het heeft niet veel zin een manager te sturen als het gaat om structurele financiële tekorten die met een beter management niet kunnen worden opgelost. Hebt u hier zicht op, of moet ik hier in een latere vraag op terugkomen ?

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : We hebben de resultaten pas vorige week gekregen en we moeten nu de grondige analyse opstarten. Als u me die vraag in het najaar stelt, zal ik daar zeker op kunnen antwoorden.

Er zijn niet minder zeer zwakke personen tewerkgesteld in beschutte werkplaatsen. De globale tewerkstelling in de sector is met 60 eenheden toegenomen. Er zijn 75 personen met een handicap minder. Bij de zwaksten, die voor 100 percent worden gesubsidieerd door het Fonds, is er een zeer kleine stijging van 56,75 naar 56,96 percent in 2001. Dit is dus eigenlijk gelijk gebleven – uiteraard dankzij de volledige subsidiëring. Ik ben me ervan bewust dat als men dat loslaat, men die subsidie ook kwijt is. Er is dus geen vermindering van de zwaksten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Sonja Becq tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking over de bedreigde SIF-projecten in Antwerpen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Becq tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking over de bedreigde SIF-projecten in Antwerpen.

Mevrouw Becq heeft het woord.

Mevrouw Sonja Becq : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, mijn vraag gaat eigenlijk verder dan alleen Antwerpen. Naar aanleiding van de wijziging inzake het Sociaal Impulsfonds wil ik deze vraag stellen.

Vroeger kwam dit punt regelmatig in de commissie voor Welzijn aan de orde. Destijds bestond er een gemeenschappelijke bevoegdheid over de sociale projecten, het SIF en alles wat in het verleden bestond, zoals bijvoorbeeld het VFIK. We bekijken dit hier door een andere bril dan de leden van de commissie voor Binnenlandse Aangelegenheden. Nu gebeurt dit niet meer in dezelfde mate. Dat is een beetje jammer. Het is moeilijk hierover een eenduidig verhaal te vertellen.

Mevrouw de minister, de Antwerpse situatie is u zeker bekend. Daar werd een akkoord bereikt om te besparen in een aantal projecten uit het Sociaal Impulsfonds. Dat geeft problemen, en hierdoor dreigen jobs verloren te gaan. Men zal ook in andere regio's bepaalde SIF-projecten in vraag stellen. De meerwaarde van zowel de oorspronkelijke middelen van VFIK als van het SIF is dat men bewust een sociale invalshoek heeft gekozen voor een aantal initiatieven, die men anders niet zou hebben genomen.

Op een aantal plaatsen werden ook wel initiatieven genomen onder de noemer van het SIF, waarbij we echter de wenkbrauwen kunnen fronsen en ons afvragen of ze daar wel in thuishoren. Anderzijds heeft een aantal steden echt geprobeerd om impulsen te geven voor een sociaal beleid ten aanzien van kansarme groepen, kinderopvang, migranten en dergelijke.

Becq

Met de overheveling van het Gemeentefonds wordt een percentage gegarandeerd voor het OCMW. Dat stemt niet noodzakelijk overeen met die trajecten. Ongeacht de manier waarop de gemeenten daarmee omgaan en het feit dat de gemeentelijke autonomie hierin meespeelt, blijft de vraag in hoeverre u als coördinerend minister op de hoogte blijft van wat er op het terrein gebeurt. Het is belangrijk dat u dat weet. U zou dan weten waar er dingen verloren gaan die vanuit uw oogpunt als sociaal minister beter kunnen worden voortgezet.

Anderzijds is het ook belangrijk dat er van projecten kan worden overgestapt naar een regulier systeem. Wat waardevol is, zou in een algemeen kader moeten kunnen worden opgenomen, met inbegrip van de knowhow die nodig is om het voort te zetten.

Mevrouw de minister, bent u op de hoogte van SIF-projecten die zich richten op groepen waarvoor u als coördinerend minister bevoegd bent, en die nu bedreigd worden als gevolg van het verdwijnen van de SIF-middelen en de omschakeling naar het nieuwe steden- en gemeentefonds? Kunt u ons daar een overzicht van geven? Weet u op welke wijze deze maatschappelijk belangrijke projecten eventueel op kleine schaal, gemeentelijk of stedelijk, kunnen overleven? Volgt u, naar aanleiding van uw vaststellingen, verder die projecten om na te gaan of u ze niet, met het oog op prioriteiten inzake migrantenbeleid, armoedebelaid, enzovoort, een structurele financiering kunt aanreiken, of ze kunt oriënteren naar een structureel kader waarin ze kunnen worden ingepast?

De voorzitter : Mevrouw de minister, de hervorming van het Gemeentefonds en de nieuwe aanpak die veel gemeenten allicht zullen omzetten in een meerjarenplan omdat het de gemeentelijke inkomsten beïnvloedt, komt op een moment dat de gemeenten minder inkomsten hebben, niet alleen uit het Gemeentefonds, maar ook uit andere middelen. Dit conflict wordt steeds scherper. Ik zou graag dit aspect hieraan toevoegen.

Naar aanleiding van de interpellatie over inburgering hebben we gesproken over de vele SIF-projecten – ik denk 1.500 inburgeringstrajecten per jaar – die nu betaald worden met SIF-middelen. U zei te garanderen dat die trajecten door Vlaanderen zullen worden voortgezet. Ik heb dit toen geschraapt uit de motie die we daarop hebben ingediend, en die door alle democratische partijen werd goedge-

keurd. Houdt u zich nu aan uw woord door de cursussen die in de inburgeringstrajecten werden gegeven, voort te zetten?

De praktijk van die inburgeringstrajecten verschilde vaak van de uitgangspunten van de Vlaamse regering. Ze werden bijvoorbeeld in veel gevallen opengesteld voor niet-nieuwkomers die er behoefte aan hadden, en er werd vaak gewerkt met andere methodieken. Als u die middelen overneemt, moeten ze dan aan de nieuwe afspraken beantwoorden, of mogen ze verder gaan op basis van de ervaring die ze in de gemeenten hebben en die ze daar zinvol vinden?

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, collega's, in het Sociaal Impulsfonds dat nog tot 1 januari 2003 bestaat, dienen de lokale besturen doelstellingen op strategisch en operationeel niveau te formuleren aan de Vlaamse Gemeenschap. De SIF-cel onderzoekt die doelstellingen.

We beschikken niet over informatie op het actieniveau over de concrete projecten. De SIF-cel toetst de strategische en operationele doelstellingen, en op basis daarvan wordt het rapport gemaakt. Het is dus moeilijk te zeggen hoeveel geld er precies gaat naar projecten die tot mijn bevoegdheidsdomein behoren.

Op basis van de strategische en operationele doelstellingen kan ik wel zeggen dat bij de waarborggemeenten twee vijfde van de middelen naar de welzijnssector gaat. Als daar het percentage voor etnisch-culturele minderheden wordt bijgeteld, komen we voor de waarborggemeenten op 44,38 percent. Bij de SIF-Plusgemeenten, buiten Antwerpen en Gent, gaat 28,65 percent van de middelen naar de gecombineerde sector welzijn en minderheden. In Antwerpen en Gent is het iets hoger, ongeveer 29,3 percent. Op het vlak van gezondheid is slechts een summier aantal initiatieven in het Sociaal Impulsfonds opgenomen, namelijk 2,14 percent van de middelen in de waarborggemeenten, 1,56 percent in de SIF-Plusgemeenten en 1,41 percent in Antwerpen en Gent.

Vanaf 2003 worden alle middelen van het SIF ter beschikking gesteld van de lokale besturen, via het vernieuwde Gemeentefonds, dat intussen in het parlement is goedgekeurd, en het nieuwe Stedenfonds dat volgt in oktober. Er zijn uit die twee fondsen samen niet minder middelen beschikbaar, integendeel. Het is inderdaad zo dat de gemeenten andere uitdagingen hebben en dat ze eventueel

Vogels

meer of minder inkomsten hebben, maar de toelagen van het Gemeentefonds en het Stedenfonds stijgt in het grootste deel van de gemeenten ten opzichte van de SIF-middelen. Het is de bedoeling dat de gemeenten meer verantwoordelijkheden krijgen en dat geen verantwoording of planning meer moet worden ingediend op operationeel of strategisch niveau van wat ze doen met het vroegere SIF-gedeelte.

De concrete projecten en de evaluatie die op het terrein gebeurt, maar niet altijd even soepel verloopt, hebben in feite niets te maken met het vernieuwde Gemeentefonds of met het Stedenfonds. In de planningsperiode 2000-2003 van het SIF, waarvan ik in Antwerpen nog aan de andere kant van de tafel heb meegewerkt, was het uitdrukkelijk de bedoeling dat er bij het geven van impulsen steeds ook gecommuniceerd werd over de tijdelijkheid daarvan. Dat werd ook geëvalueerd door de Vlaamse SIF-cel. Volgens de SIF-instructies van het plan 2000-2003 moest telkens worden bewezen dat de gefinancierde impulsen later eventueel structureel konden worden opgevangen in de gemeentebegroting.

Met andere woorden, wat nu gebeurt, zou ook zijn gebeurd als we het SIF in stand hadden gehouden. Er zou een nieuwe planningsperiode 2003-2006 zijn gevolgd, waarin de impulsen zouden worden geëvalueerd en waarin zou worden bepaald welke er werden behouden en welke niet. Het verschil met de SIF-periode is dat die evaluatie nu door de lokale overheden gebeurt en dat het hun verantwoordelijkheid is het nu in te bouwen in de structurele begroting van de stad of de gemeente.

Ik erken ten volle het belang van de impulsen. Juist zoals we in bepaalde decreten hebben voorzien in impulsbudgetten, kunnen de lokale besturen in de toekomst bepalen dat een bepaald percentage behouden blijft om op lokaal niveau impulsen te geven zoals dat vroeger met de SIF-middelen gebeurde. Op lokaal niveau is dat nog belangrijker dan op het Vlaamse niveau, omdat het dichterbij de praktijk staat en vernieuwingen er op het terrein kunnen worden onderkend.

Je moet dit zien in het licht van twee andere evoluties. Vooreerst is er het decreet Lokaal Sociaal Beleid. Daarin wordt verwezen naar de 8 procent die door het OCMW is voorzien. Bovendien zal een

kader worden opgemaakt om samenwerking tussen het lokale en het Vlaamse niveau met elkaar te verbinden. Het decreet geeft de mogelijkheid om Vlaamse subsidies te verbinden aan initiatieven die op het lokale niveau worden genomen. Op die manier wordt het lokaal sociaal beleid versterkt.

Een tweede evolutie betreft het kerntakendebat. Hier worden duidelijke afspraken gemaakt omtrent bevoegdheden, over wie taken plant, uitvoert of financiert. Wat u daarnet als voorbeeld naar voren schoof, wordt hier bevestigd. Zo zullen de inburgeringstrajecten in de toekomst binnen het decretale kader door Vlaanderen worden gefinancierd. Als we in het najaar het decreet zullen bespreken, zult u zien dat er duidelijk afspraken zijn over welk niveau wat onderneemt. Deze inburgeringsinitiatieven worden voor nieuwkomers voorbehouden. Als de gemeente haar lokale middelen voor 'oudkomers', zoals ze nu worden genoemd, wil reserveren om hen Nederlands te leren, is dat geen probleem, maar dat wordt niet door de Vlaamse regering gefinancierd.

Het is goed dat de SIF-impulsen van de voorbije drie jaar worden geëvalueerd. Ik hoop dat elke gemeente de juiste beslissing treft en de goede projecten structureel inschrijft in een gemeentelijk beleid. Via het kerntakendebat en het decreet Sociaal Lokaal Beleid worden nieuwe instrumenten aange-reikt om het lokale niveau op vlak van welzijn voldoende aandacht te geven.

Mevrouw Sonja Becq : Ik denk even na over uw antwoord. Mijn bekommernis ging in eerste instantie naar iets anders uit. Als er vernieuwende impulsen worden gelanceerd, is het goed dat er een Vlaamse verankering komt zodat iedereen er gebruik kan van maken. Ik vind dit element niet onmiddellijk terug in uw antwoord. Ik mis de systematische opvolging van de evaluatie op lokaal niveau. Als de gemeenten en de OCMW's in de toekomst meerjarenplannen maken, is het belangrijk dat kan gerekend worden op de Vlaamse overheid. Voor de planning op lokaal niveau is het belangrijk de impulsen van de Vlaamse overheid te kennen, of het nu gaat over migranten, kinderopvang, rusthuizen of andere aspecten, zodat de timing kan worden afgesteld en er voldoende duidelijkheid is.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van de heer Chris Vandenbroeke tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, en tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de knelpunten vermeld in het recent gepubliceerde jaarrapport Kind en Gezin

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Vandenbroeke tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking, en tot mevrouw Marleen Vanderpoorten, Vlaams minister van Onderwijs en Vorming, over de knelpunten vermeld in het recent gepubliceerde jaarrapport Kind en Gezin.

De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, een tweetal weken geleden verscheen het jaarrapport Kind en Gezin. Er werd in de pers heel wat aandacht aan besteed. Een van de conclusies is dat het aantal geboorten benedenmaats blijft. Er zijn een tweetal pijnpunten. Een, het rekruteren van competente artsen en twee, het tekort aan vaccins. Deze punten verdienen het dat ze worden opgevolgd, zeker in het licht van de enorme reikwijdte van Kind en Gezin.

Vooreerst kampt Kind en Gezin met een dreigend artsentekort. Dit is een belangrijk punt gezien de reikwijdte van Kind en Gezin in Vlaanderen. De cijfers liegen er niet om : voor de kraambezoeken bedraagt de reikwijdte 88 percent ; de gezinsbezoeken 97 percent ; consultatiebureaus 84 percent. Het blijkt dat er aan de artsen vrij hoge eisen worden gesteld door Kind en Gezin. Er zou worden op aangestuurd om in de universiteiten reeds voor een versoepeling te opteren.

Het andere pijnpunt betreft de verloning van de artsen en de concurrentiepositie ten opzichte van de CLB's. Er is opdracht gegeven om dat na te kijken.

Daarnaast is er het manifest tekort aan vaccins tegen rode hond, mazelen en bof. De oorzaak hiervoor is velerlei. Dit alles brengt mij tot een vijftal vragen.

Kunt u bevestigen dat, mede door het groot succes van de organisatie, en door de sinds 1996 van kracht zijnde strenge aanwervingsvoorwaarden er een tekort is aan artsen bij Kind en Gezin ? Welke maatregelen kunnen er worden genomen om dit

tekort weg te werken en om van de functie van arts bij Kind en Gezin opnieuw een concurrentieel of attractief beroep te maken ? Klopt het dat Kind en Gezin kampt met een tekort aan vaccins ? Wat zijn de gevolgen ? Hoe kan dit worden verholpen ? Hoeveel dokters van Kind en Gezin zijn overgestapt naar de CLB's wegens de verschillende arbeidsvoorwaarden ? Ten slotte : kan de minister bevestigen dat er op dit ogenblik wordt onderhandeld tussen Kind en Gezin en de universiteiten om een aangepast lessenpakket uit te werken voor diegenen die na hun opleiding bij Kind en Gezin willen werken ?

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Kind en Gezin wordt het slachtoffer van haar eigen succes. Het aantal consultaties bij Kind en Gezin neemt toe, terwijl meer en meer artsen afhaken. Hoe komt dat ? De lonen zijn niet echt hoog. Verder ontstaat er een tekort aan artsen. Er is al van een kleine vlucht van artsen naar Nederland sprake. Veel artsen vinden geen vervanger voor de vakantieperiode. Artsen die hun praktijk sluiten, vinden geen opvolger. Als de numerus clausus zich zal laten voelen, zal het probleem nog groter worden. Voor de volgende begroting is gevraagd om in meer middelen voor Kind en Gezin te voorzien, zodat men iets kan doen aan de lonen van de artsen. Denkt men bijvoorbeeld aan de invoering van premies voor weekend- en avondwerk, zoals bij de CLB's het geval is ? Volstaat een loonsverhoging van 10 percent, of hebt u een ander cijfer in gedachten ? Moet er ook aan het statuut worden gesleuteld om de situatie te verhelpen ?

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goeij : We zullen later ongetwijfeld nog op dit onderwerp terugkomen. Wat de heer Vandenbroeke op basis van het jaarverslag heeft vermeld, wordt ook door het werkveld zelf waargenomen. Niet alleen de jeugd- en kinderpsychiatrie maar ook de basisgezondheidszorg en vooral de preventieve zorg komen onder druk te staan. Dat is zeker zo nu de curatieve zorgverlening meer artsen aanzuigt. Als we waardevolle instellingen als Kind en Gezin en de CLB's willen behouden, moeten we op tijd ingrijpen. Er is voldoende personeel nodig. De toelatingsexamens en de rekruteringsmechanismen maken het op dat vlak niet gemakkelijk, want jongeren krijgen het moeilijk om geneeskunde te studeren. Misschien moet u eens met de Vlaamse minister van Onderwijs en uw federale collega's onderzoeken hoe we dit kunnen verhelpen.

De voorzitter : Ik heb nog een kleine bedenking. Wat de heer Vandenbroeke hier heeft gesignaleerd, hebben we vorig jaar ook al tijdens de begrotingsbesprekingen gezegd. Toen signaleerden we het artsenprobleem, maar ook de problemen met de vaccins. Wat dat laatste betreft, zijn er problemen geweest met de vaccins voor meningitis. Maar er zijn nog andere problemen. Artsen zeggen dat er veel betere vaccins zijn : ze zijn minder pijnlijk voor de kinderen en de combinatiemogelijkheden zijn groter. Wegens de federaal gemaakte afspraken kan men die echter niet gebruiken. Wat is er de voorbije anderhalf jaar, sinds we het daarover hebben gehad, al gebeurd om daaraan iets te doen ?

Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, geachte collega's, dit is inderdaad geen nieuw probleem, maar een kwestie die naar aanleiding van het jaarverslag nogmaals onder de aandacht komt. Het is inderdaad zo dat er een groeiend artsente-kort is bij Kind en Gezin. In 2001 moest men, als de consultatiebureau-arts afwezig was, gemiddeld elf artsen contacteren vooraleer men een vervanger vond. Het toenemende aantal consultaties draagt ongetwijfeld bij tot het probleem. Het aantal nam in de periode 1996-2001 toe met 20 percent. Dit betekent dat er ook behoefte is aan 20 percent meer artsen.

Er zijn verschillende oorzaken. Kind en Gezin worden 'beconcurrereerd' door de CLB's, waar het statuut, de lonen en de werkvoorwaarden beter zijn. De vervrouwelijking van het beroep speelt een rol. 66 percent van de artsen zijn vrouwen. Een avondconsult is niet gezinsvriendelijk, want vrouwelijke artsen hebben 's avonds dikwijls nog veel thuisarbeid te verrichten. Ze zijn dus niet echt geneigd om avondconsultaties te aanvaarden. Die avondconsultaties worden overigens almaar belangrijker, want veel jonge moeders gaan uit werken. Verder zijn de lonen te laag, en is er een gebrek aan toeslagen voor avond- en onregelmatig werk.

Welke maatregelen zijn er al genomen ? Sinds twee jaar wordt gericht gewerkt aan de ondersteuning van de inhoudelijke aspecten van het consultatiebureauwerk. Er kwamen duidelijke werkinstructies voor de artsen, en nieuwe artsen krijgen een inscholingscursus. In 2000 startte men ook met de permanente vorming van de consultatiebureau-artsen (CB-artsen) die twee vormingsdagen per jaar krijgen aangeboden. Er werden trainingen georganiseerd over specifieke inhoudelijke aspecten. In 2000 werd ook een snel elektronisch communicatiekanaal voor de artsen gecreëerd.

De studenten geneeskunde en de specialisten huisartsgeneeskunde en pediatrie worden beter op de hoogte gesteld van de mogelijkheden om bij Kind en Gezin in een consultatiebureau te werken. Sinds 2001 worden lessen en voordrachten van Kind en Gezin systematisch geïntegreerd in het studiepakket van de KUL, de VUB, de UIA en de UG.

Kind en Gezin stelde de consultatiebureaus en de kinderdagverblijven open voor het programma van stages voor huisartsen. Sinds 2002 kunnen huisartsen in opleiding er stage lopen. Dit is een goede introductie waaruit mogelijk nieuwe kandidaat CB-artsen groeien.

Een andere reeks maatregelen betreffende de werkomstandigheden van de CB-artsen staat op stapel. Ze wordt nog voor het verlot aan het directiecomité van Kind en Gezin ter uitvoering voorgelegd. Ze betreffen vooral de avondconsulten, het aantal consultdagen en de vakantieregeling.

Cruciaal zijn en blijven evenwel de financiële maatregelen. Ook dat wil ik remediëren door in de komende begrotingsrondes concrete voorstellen te formuleren. Kind en Gezin heeft ook beslist een doorlichting te laten uitvoeren door een expertisebureau. De bedoeling is een geobjectiveerde analyse te maken van de meest prangende knelpunten op het vlak van beloning en verloning, in vergelijking met analoge sectoren. De resultaten van deze analyse kunnen het kader worden waarbinnen het beleid ten aanzien van de preventie-arts vorm krijgt en kunnen aanduiden hoe we bijkomende middelen op de meest efficiënte manier kunnen inzetten om nieuwe artsen te werven.

Er is inderdaad een probleem met betrekking tot de vaccins. Er is sinds mei geen mazelen-bof-rubella-vaccin meer ter beschikking, wegens een stockbreuk bij de firma Aventis. Ik betreur dat er naar aanleiding van het jaarverslag van Kind en Gezin nogal beschuldigend wordt geopperd dat de overheid hier zou falen, terwijl Kind en Gezin zelf een stukje van die overheid is. De moeilijkheden met het leveren van vaccins hebben te maken met het feit dat de overheid moet werken met aanbestedingen die zijn gereguleerd. Ook Kind en Gezin moet zich aan die regels houden. We moeten de goedkoopste leverancier nemen die vaccins aflevert volgens de internationale kwaliteitsnormen.

Voor de vaccins voor mazelen, bof en rubella en voor hepatitis worden we steeds meer geconfronteerd met monopolieposities van bepaalde leveranciers. Wereldwijd zijn er amper drie of vier bedrijven en zij verdelen de internationale markt. Ze

Vogels

maken onderling afspraken over inschrijvingen. Vaak kunnen ze de bestellingen niet volgen. De kleinste landen blijken daar de eerste slachtoffers van te worden. Mocht de bestelling van vaccins een uitsluitend Vlaamse bevoegdheid zijn, dan zouden we met hetzelfde probleem geconfronteerd worden. Dat betekent niet dat we de ingewikkelde situatie die er nu bestaat ten aanzien van het bestellen van vaccins tussen het federale en Vlaamse niveau niet zouden moeten oplossen. We zijn hier volop mee bezig. Vorige maandag zijn er op een interministeriële conferentie een aantal afspraken gemaakt en we denken tot een oplossing te kunnen komen in het najaar, waardoor de ingewikkelde situatie op Belgisch niveau kan worden gesaneerd. Dit zal in wezen geen antwoord bieden op de monopolietactieken die door farmaceutische firma's wereldwijd misbruikt worden, vooral ten koste van de kleinere bestellers, zoals ons land.

Ik heb van de Vlaamse gezondheidsinspectie vernomen dat de situatie vanaf 15 juli genormaliseerd zal zijn. De ouders moeten dus nog even wachten om een gratis vaccin te bekomen. Deze situatie zal geen effect hebben op de vaccinatiecoveringsgraad. Ouders kunnen, wanneer ze niet willen wachten, nog altijd een voorschrift halen bij de huisarts, want in de apotheek zijn wel vaccins ter beschikking van een ander merk.

Ik heb er geen notie van hoeveel dokters er van Kind en Gezin vertrokken zijn naar de CLB's.

Er zijn onderhandelingen bezig tussen Kind en Gezin en de universiteiten. De verplichte cursus jeugdgezondheidszorg voor CB-artsen staat op dit ogenblik zwaar onder druk. Toch wil ik dit principe niet in vraag stellen. De finaliteit van de cursus is de jeugdgezondheidszorg van 0 tot 18 jaar. Naast de algemene vakken van bijvoorbeeld volksgezondheid en epidemiologie komen alle aspecten aan bod betreffende de baby, het kind en de adolescent. Dit pakket is niet nodig voor wie alleen CB-arts wil worden.

De Interuniversitaire Commissie Jeugdgezondheidszorg werkt in overleg met Kind en Gezin aan een modulaire uitbouw van de cursus. Zo zouden de algemene vakken en de onderdelen voor het jonge kind in één academiejaar kunnen worden doorlopen, met als finaliteit een certificaat voor CB-arts. Dat geeft echter geen toegang tot de andere sectoren met betrekking tot de jeugdgezondheidszorg. Aangevuld met de scholing en de vormingen voor CB-artsen die Kind en Gezin nu al or-

ganiseert, zou dit een aanvaardbare basis moeten zijn om het CB-werk kwalitatief uit te voeren. Met een vorming van één jaar komt de lat voor de CB-arts in de toekomst iets minder hoog te liggen.

De voorzitter : De heer Vandenbroeke heeft het woord.

De heer Chris Vandenbroeke : Mevrouw de minister, ik dank u voor uw gewaardeerd antwoord. U zegt dat er een betere vergoeding zou kunnen komen. Moeten we afwachten wat de studie over de verschillen zal uitwijzen om de orde van grootte hiervan te kennen ?

Minister Mieke Vogels : Het is inderdaad afwachten. We hebben wel een fiche ingediend voor de begroting van 2003, maar ik ken het bedrag niet van buiten.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

Vraag om uitleg van mevrouw Trees Merckx-Van Goey tot mevrouw Mieke Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking over de schrijnende problematiek van geïnterneerden in de gevangenissen

De voorzitter : Aan de orde is de vraag om uitleg van mevrouw Merckx-Van Goey tot mevrouw Vogels, Vlaams minister van Welzijn, Gezondheid, Gelijke Kansen en Ontwikkelingssamenwerking over de schrijnende problematiek van geïnterneerden in de gevangenissen.

Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Mevrouw de voorzitter, er wordt wel eens gezegd dat de graad van beschaving van een volk kan worden gemeten aan de manier waarop gedetineerden worden behandeld. Dat is niet onmiddellijk een populaire vaststelling en men haalt er niet veel succes mee bij de bevolking, maar het is toch een zorg die gedeeld wordt door de meeste leden van deze commissie. We hebben in het verleden hieromtrent al initiatieven genomen. Ik wil dit niet als een nieuw aandachtspunt accapareren, maar ik vind het toch wel belangrijk om op het einde van het parlementaire jaar de zaken nog eens op een rijtje te zetten.

Plaatsgebrek is één zaak. We weten dat er in de gevangenissen een overbezetting is. Het heeft mis-

Merckx-Van Goey

schien te maken met het feit dat de minister van Justitie de zaak niet altijd even handig aanpakt. Wat me vooral zorgen baart, is de opvang van psychisch zieke delinquenten, mensen die na het plegen van een misdrijf worden geïnterneerd in de gevangenis. Het gaat om een niet onaanzienlijk deel van de gevangenen in ons land. Er is bovendien een belangrijke stijging van deze groep merkbaar. In '93 verbleven er 280 op 3.000 geïnterneerden in de gevangenis. In '95 waren dat er al 481. Het is moeilijk om daar heel recente cijfers over te krijgen.

Mensen die lijden aan een psychische ziekte halen zich soms grote moeilijkheden op de hals, en krijgen daarom wel vaker te maken met politie en gerecht. De problemen situeren zich in grote lijnen op drie vlakken. Het grootste probleem is van humanitaire aard. Nog steeds moeten we vaststellen dat mensen die in gevangnissen zijn geïnterneerd, onvoldoende medische, psychologische en psychiatrische behandeling en begeleiding krijgen. Dat probleem is gekend. Te weinig adequate zorgverlening in de psychiatrische annexen van gevangnissen maakt dat een aantal stoornissen nog verder wordt ontwikkeld. Interneringsafdelingen in gevangnissen hebben nu eenmaal als eerste opdracht rust en orde te brengen. Voor echte hulpverlening blijft er niet altijd tijd, middelen en personeel over.

Ik citeer graag wat de heer Vermassen daarover ooit zei: 'Stel u bij de psychiatrische annex van een gevangenis niet te veel voor. Een psychiatrische annex is een afdeling van de gevangenis waar de cipiers een witte kiel dragen. Daarmee is alles gezegd. Door het groot aantal patiënten dat in de gevangenis verblijft, bevinden zij zich zelfs niet meer in een aparte annex, maar zitten ze gewoon in cellen tussen de andere delinquenten veroordeelden en verdachten. We verzorgen deze mensen op geen enkel punt. Van therapie is er op geen enkel vlak sprake.'

Het tekort aan hulpverlening is waarschijnlijk het grootste probleem in de gevangnissen. Een tijd geleden heeft het ministerie van Justitie weliswaar een aantal maatregelen goedgekeurd, en sindsdien stromen de hulpverleners inderdaad toe in de instelling. Alleen, ze verrichten daar niet het juiste werk. Er wordt tijd opgeslorpt door het opstellen van rapporten en het maken van verslagen. Bovendien is er een zeer groot verloop van meestal heel jong en onervaren personeel.

Maar ook voor familieleden van psychisch zieke delinquenten bestaat er nauwelijks professionele opvang. Nochtans hebben ze die heel erg nodig. De familie zit immers met een dubbel stigma: aan de ene kant het feit dat ze een psychisch ziek familielid hebben, en aan de andere kant het feit dat die ook nog eens criminele feiten heeft gepleegd.

Een ander probleem is de lage capaciteit van medium security en low security-eenheden in de psychiatrische instellingen voor psychisch zieken buiten de gevangnissen. Mensen die eigenlijk niet meer in de gevangenis thuishoren, kunnen niet doorstromen naar die eenheden omdat er een groot tekort is aan plaatsen.

Uit getuigenissen die de vereniging Similes verzamelde, wordt een aantal van die schrijnende situaties snel duidelijk. Zo schetsen ze het verhaal van een koppel dat door de rechtbank schuldig werd bevonden aan oplichting. Voor de vrouw wordt internering bevolen, en ze komt in de gevangenis van Brugge terecht. Ook de man moet een celstraf uitzitten, maar hij wordt niet geïnterneerd. Intussen is de man al enkele jaren vrij en de vrouw, die op hetzelfde moment is veroordeeld, verblijft nog steeds in de gevangenis omdat er voor haar geen plaats is in andere instellingen.

Het omgekeerde doet zich ook voor. Vaak komen mensen vrij die nog niet zouden mogen vrijkomen. Door het gebrek aan capaciteit, degelijke hulpverlening of ervaren begeleiders krijgt men een fout beeld van de patiënt. Daar zijn duidelijk maatschappelijke gevolgen en veiligheidsrisico's aan verbonden.

Desondanks is het doel van de internering te werken aan de persoon en aan zijn probleemsituatie. De rechtbank beslist tot internering als de dader van een misdrijf een gevaar blijkt voor de samenleving, en dat omdat hij niet in staat wordt geacht zijn daden te controleren. De rechtbank laat zich daarbij doorgaans adviseren door een psychiater. Meestal gaat de uitspraak van de rechter gepaard met een lange lijst van maatregelen die bij de internering horen, zoals regelmatige en grondige psychiatrische begeleiding. Toch blijft die vaak achterwege, en wordt de psychisch zieke opgesloten, maar niet verzorgd.

De conclusie van het verhaal is dat de zorg voor psychisch zieke mensen in onze maatschappij dringend opnieuw moet worden bekeken. Dat geldt zeker voor psychisch zieken die in de gevangenis terechtkomen. Nu worden die zonder meer in een cel gestopt. Degene die er het best aan toe is, komt

Merckx-Van Goey

in aanmerking voor een privé-instelling als daar plaats is. Hoe langer ze aan hun lot worden overgelaten, hoe moeilijker het wordt om nog begeleiding op gang te brengen.

We hebben bezoeken afgelegd in Turnhout en Merksplas en hebben het daar kunnen zien. We hebben ook gezien dat sommige mensen er tien, twintig of zelfs vijftig jaar verblijven. Het enige lichtje is soms een advocaat die om de zes maanden vraagt om een doorverwijzing naar een voorziening. De frustratie bij een negatieve beslissing is des te groter.

Er moet dus meer aandacht aan dit probleem worden besteed. Ik hoor de minister al zeggen dat dit hoofdzakelijk een federale aangelegenheid is, maar de bijstand aan die personen moet ook op Vlaams niveau worden uitgewerkt.

Mevrouw de minister, ik hoef u niet te vragen of u zich bewust bent van het probleem. We hebben het al meermaals aangekaart. Wat mogen we binnenkort aan concrete veranderingen verwachten? Hebt u een beeld van de hulpverlening voor geïnterneerden in gevangenissen? Kent u de concrete aantallen van low, medium of high security-opvangplaatsen voor psychisch zieke patiënten? Welke voorzieningen zijn er op dit moment in Vlaanderen? Hebt u plannen om in die drie categorieën nog extra plaatsen te creëren? Zo ja, hoeveel en in welke categorie?

De voorzitter : De heer Helsen heeft het woord.

De heer Koen Helsen : Mevrouw de voorzitter, mevrouw de minister, collega's, we hebben inderdaad een bezoek afgelegd in Turnhout, en daar schrijnende situaties gezien. Het is heel duidelijk gebleken dat in de gevangenissen geen therapie wordt gegeven, en dat de geestestoestand van die mensen daar niet meteen zal wijzigen.

Volgens gegevens van twee jaar geleden waren er toen 5 tot 6 percent geïnterneerden. Mevrouw Merckx spreekt nu echter over 10 percent in 1993 tot 18 percent in 1995. Dat is een groot verschil. Mevrouw de minister, hebt u daar correcte gegevens over? Worden er verder nog acties ondernomen om de behandeling van geïnterneerden in de diensten die tot de bevoegdheid van de minister van Volksgezondheid behoren, beter te organiseren? Zo zou er kunnen worden gewaakt over de kwaliteit van de zorgverlening en over de

uitbouw van voorzieningen, rekening houdend met een aantal aspecten van veiligheid.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : De cijfers die ik citeer, komen van Similes. Het gaat om een percentage van de geïnterneerden dat in de gevangenis zit. Iemand kan ook worden geïnterneerd maar niet naar een gevangenis worden doorverwezen. Misschien dat daarmee het verschil te verklaren is.

De voorzitter : Minister Vogels heeft het woord.

Minister Mieke Vogels : Mevrouw de voorzitter, collega's, we hebben slechts partiële gegevens kunnen verzamelen, op basis van de aantallen van geïnterneerden die in de verzorgingssector verblijven.

Uit een enquête in de psychiatrische voorzieningen bleek dat er in 1999 in heel België 367 geïnterneerden werden opgenomen, waarvan 81 percent in de psychiatrische ziekenhuizen, 17 percent in projecten voor beschut wonen, en 2 percent in de psychiatrische verzorgingstehuizen. Voor het aantal dat in dat jaar in de gevangenissen zat, moet u zich wenden tot de federale minister.

Het is geen nieuws dat deze problematiek ernstig is. Het is schandalig dat die toestand in Vlaanderen anno 2002 nog steeds bestaat. We hebben er in deze commissie al herhaaldelijk over gepraat. De bevoegdheid om er iets aan te doen ligt hoofdzakelijk op federaal niveau. Ik wil me echter niet beperken tot dat antwoord. Zelf beschik ik immers ook over een aantal hefbomen om te remediëren.

Een eerste mogelijkheid ligt in het strategisch plan voor hulp en dienstverlening aan gedetineerden, dat op dit moment stelselmatig wordt uitgevoerd. Er zijn diverse task forces opgericht voor de implementatie van dit plan. Dat gebeurt in de eerste plaats in de pilootregio Antwerpen-Noorderkempen. Die regio werd specifiek uitgekozen omdat het grootste aantal geïnterneerden precies is gesitueerd in de provincie Antwerpen, namelijk in Merksplas, in Turnhout en in de gevangenis van Antwerpen.

Er is een task force opgericht met betrekking tot de geestelijke gezondheidszorg die pleit voor de oprichting van een forensisch team binnen een centrum voor geestelijke gezondheidszorg in elk gerechtelijk arrondissement. Die zal de interneringsproblematiek op zich natuurlijk niet kunnen oplossen, maar zo zou vanuit de centra voor geestelijke gezondheidszorg ambulante ondersteuning in de gevangenis kunnen worden gegeven in het kader

Vogels

van ons globaal plan omtrent justitieel welzijns-werk.

Een subgroep van de task force werkt bovendien aan een advies over de uitbouw van een zorgcircuit voor geïnterneerden, met bijzondere aandacht voor de bijdrage van de Vlaamse Gemeenschap daarin. Bovendien kan ik nog melden dat in de operationalisering van het samenwerkingsconcept tussen de Vlaamse Gemeenschap en Justitie aangekondigd werd dat een gemengde werkgroep zou uitzoeken in welke mate het strategisch plan specifieke aanpassingen behoeft voor geïnterneerden. Er moet immers vermeden worden dat de Vlaamse hulp- en dienstverleners naast de psycho-sociale diensten van de gevangenen werken. Dit zou leiden tot dubbel werk of niet-gedetectede lacunes.

In het kader van het protocolakkoord tussen de federale minister van Justitie en mezelf over de krachtlijnen van de verdere samenwerking op het grensgebied tussen Welzijn en Justitie van 26 maart 2001 beloofde ik om de eigen voorzieningen mee in te schakelen in zorgcircuits voor geïnterneerden en onderstreepte ik de noodzaak om deze psychiatrische patiënten zoveel mogelijk te oriënteren naar de deskundige hulpverlening.

Ik beloofde binnen de marge van de financiële mogelijkheden het justitiële welzijnswerk binnen de centra Algemeen Welzijnswerk te versterken teneinde het recht op een humane bejegening en een kwalitatief verantwoorde behandeling, de rechtspositie van de geïnterneerde en de realisatie van een naadloze zorg voor de geïnterneerde beter te bewaken. In de pilootregio van het strategisch plan werd het justitieel welzijnswerk inmiddels versterkt met 18 voltijds equivalent trajectbegeleiders en vijf organisatiedeskundigen. Daarnaast komen er per 1 september in elke gevangenis van de pilootregio Vlaamse beleidsmedewerkers. In deze pilootregio bevinden zich de meeste geïnterneerden in Vlaanderen waar extra aandacht en ondersteuning voor zal zijn.

Als derde mogelijkheid om een bijdrage te leveren in een betere zorg voor geïnterneerden verwijs ik naar de VIPA-reglementering. De infrastructuurwerken nodig om de Forensisch Psychiatrische Eenheden ten laste te nemen, zijn een bevoegdheid van het VIPA.

Tijdens deze legislatuur zijn volgende projecten opgestart : door de federale regering in het project

Justitie driemaal dertig bedden in Sint-Camillus in Bierbeek, Sint-Jan-Baptist in Zelzate en het OPZ in Rekem en in het project Volksgezondheid tweemaal acht bedden in Rekem en Zelzate. Voor seksuele delinquenten, waaronder ook een aantal geïnterneerden, zijn er 35 bedden in het psychiatrisch ziekenhuis Ziekeren in Sint-Truiden, het Psychiatrisch Centrum Sint-Amandus in Beernem en het Algemeen Psychiatrisch Ziekenhuis Sint-Lucia te Sint-Niklaas bijgekomen.

De begrippen low-, medium-, en high security moeten nog verder worden gedefinieerd. Het zijn op dit moment nog geen werkbegrippen die in de huidige wetgeving zijn verankerd. Op dat vlak is er nog heel wat werk aan de winkel.

Dit is dus niet zo veel nieuws, tenzij de consequente verdere uitvoering van ons eigen plan in het kader van justitieel welzijnswerk in de gevangenis met specifieke aandacht voor de gevangenen waar de meeste geïnterneerden verblijven, de speciale task forces en de ondersteuning van de federale projecten op infrastructuurvlak. Die zitten nu in de startfase. Door onze eigen openbare psychiatrische ziekenhuizen wordt heel wat knowhow ontwikkeld en ze leveren dan ook een heel belangrijke bijdrage.

De voorzitter : Mevrouw Merckx heeft het woord.

Mevrouw Trees Merckx-Van Goey : Ik zal de cijfers nog eens goed bestuderen. Ik dank de minister dat ze in tegenstelling tot de kleine vooruitgang in de gevangenis vanuit het federale niveau, waar de uitstroom toch dikwijls problematisch is, terecht gebruikmaakt van de consensus die in het Vlaams parlement bestaat om dit verder uit te bouwen, zelfs al gaat het om de minst sympathieke groep uit de samenleving. Het gezegde indachtig dat de graad van beschaving kan worden gemeten aan de manier waarop we de geïnterneerden behandelen, zullen we er verder werk van maken. Het zou goed zijn om de federale collega's nog eens te wijzen op hun federale bevoegdheid. Ik neem me voor om bij de begrotingsdiscussie in het najaar al die cijfers te toetsen aan uw beloftes. We zitten toch al op goede weg.

De voorzitter : Het incident is gesloten.

– *Het incident wordt gesloten om 13.06 uur.*